

WEEKLY OF LITHUANIAN LIBERTY
MAY 27 1920

Published and distributed under Permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President, A. S. Burleson, POSTMASTER GENERAL.

SANDARA

The Lithuanian Weekly "SANDARA" Published by the Lithuanian National League of America.
M. J. DAMIJONAITIS, Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States \$2.50
To Foreign Countries \$3.00
"SANDARA"
366 Broadway, So. Boston 27, Mass.

Tel. So. Boston 2361

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Organas

KAINA 5 CENTAL

No. 21

South Boston, Mass., Gegužio (May) 20 d. 1920 m.

Metai VII.

Seimas Prasidejo.

AMERIKOS PAGELBA EUROPAL. Vidurinė Europa žūsta.

LIETUVOS SEIMAS PRASIDĖJO.

Lietuvos Steigiamasis Seimas prasidėjo pereiną subatą, 15 gegužės. Seimo pirmininkas išrinktas Aleksandra Stulginskas, raštininkas — Natkevičius. Nesuorganizuota ir neturtinga lietuvių presą neištesa panešti specialių kablegramų lėšas, tad detališkų žinių apie taip svarbių dalykų, kaip Steigiamasis Seimas, atsieis palaukti, kol žinios neateis krasa.

AMERIKOS PAGELBA EUROPAL.

PARYŽIUS, Prancuzija. Tarptautiškoje konferencijoje paaiškėjo, kad pereinamasis metis nukentėjusių nuo karės Europą daugiausia šelpė Amerika: nuo 70 iki 80 nuosimčių visos pašalpos paeina nuo Amerikos.

Amerikos valdžios skyrius "Relief Administration" 19-19 metais davus sekančius kreditus Centraliai Europai, Baltiko valstijoms ir Armėnijai:

Armėnijai	\$12,200,000
Estonijai	17,500,000
Latvijai	700,000
Lietuvai	1,000,000
Lenkijai	63,700,000

Viso \$99,700,000.

(Viršminėtos sumos buvo paskirtos vien tik maisto pirkimui Amerikoje).

Suv. Valstijų Izdo kreditai suteikti badaujančiai Centrali Europai 1919 metais:

Austrijai	48,000,000
Čechoslovakijai	56,500,000
Rumunijai	25,000,000
Serbijai, Kroatijai ir Slovėnijai	26,800,000

Viso \$156,000,000.

Suv. Valstijų Karės Departamentas suteikė sekančius kreditus pašalpai nukentėjusių Europos 1919 metais:

Čechoslovakijai	\$12,200,000
Latvijai	2,500,000
Lietuvai	4,200,000
Lenkijai	51,100,000
Rumunijai	15,000,000
Serbijai, Kroatijai ir Slovėnijai	18,000,000

Viso \$108,000,000.

(Augščiau minėtas sumas sudaro paskolomis duoti da-

lykai, atlikę nuo Suv. Valstijų armijos Prancuzijoje: drabužiai, automobiliai ir t. t.).

Čia išskaityta pagelba paeina tik tiesiog Suv. Valstijų valdžios suteikta. Visokios Amerikos labdaringos draugijos įvairiais būdais nuo savęs šelpė Europos pavargėlius.

Esas nustatytas planas ir šiais 1920 metais gelbėti nukankintą Europą:

United States Grain Corporation žada duot sekančius kreditus:

Armėnijai 43,000 tonų miltų už	\$5,375,000
Austrijai 200,000 tonų miltų už	25,000,000
Čechoslovakijai 25,000 tonų miltų už	3,120,000
Vengrijai 25,000 tonus miltų už	1,675,000
Lenkijai 200,000 tonų miltų už	15,000,000

Viso \$60,375,000.

Amerikos Karės Departamentas žada suteikti sekančius kreditus:

Lenkijai	\$25,000,000
Serbijai, Kroatijai ir Slovėnijai	25,000,000

Viso \$50,000,000.

Suv. Valstijų "Shipping Board" žada pabarguot 1920 metais:

Armėnijai (už miltus)	\$510,000
Lenkijai (už mil.)	660,000
Austrijai	1,200,000
Serbijai	1,200,000

Viso \$3,580,000.

Iš šio surašo matome, kad Lietuva, nors labiausiai nukentėjusi, gavo mažiausias pagelbos. Šiais 1920 metais žadama \$3,580,000 pagelbos Europai, bet Lietuvai neskiriama nė cento. Ir Amerikos Raudonasis Kryžius, suteikęs kai - kurioms šalims milijonus doliarų pašalpos, Lietuvoje sušelpimui nukentėjusių nuo karės išdalino reikmenų tik už 156,190.88, ir tai, regis, tik pačių Amerikos lietuvių surinktomis lėšomis.

SINN FEIN NORI ŽEMĖS.

DUBLIN, Airija. Pereitoje subatoje buvo specialis susivažiavimas 70 delegatų Sinn Fein'iečių Roscommon'e, kur nutarta paimti ne-

J. KINDERAVICIUTE, SOKIKĖ, LIETUVAITĖ.
(Aprašymas ant 7 Puslapio).

apdirbamos žemės nuo jų savininkų, su prievarta, jei to reikėtų. Atlyginimas už žemę būtų sutartas arbitracijos keliu. Toks jų nutarimas išrodo žemės savininkams - labai revoliucijinis, nes Airijoje nuo amžių didieji žemės valdonai yra papratę laikyti užgrobtus didelius žemių plotus, sunkiomis išlygomis išnuomuodami ją tiems, kurie ištikrųjų žemę apdirbinėja.

ČECHOSLOVAKIJOS RINKIMAI.

PRAGA. Rinkimai į čechoslovakų parlamentą buvo 18 balandžio. Jų parlamentas turi 300 narių. Dručiausias jame elementas yra social - demokratai. Čechoslovakų parlamentą apart ekonominių dėsnių, da skirto ir tautų reikalai: ten yra, iš vieno šono čechoslovakų atstovai ir vokiečių atstovai.

Čechoslovakų atstovai, pagal partijas, skiriasi sekančiais: social - demokratų 77 atstovai, agrariškoji partija 45, klerikalų 36, socialistai tautiečiai ir progresistai 26, tautiškieji demokratai 20, visokios smulkesnės grupės 12 — viso čechoslovakai turi 216 atstovų.

Vokiečių atstovai, pagal ekonomines partijas, skirstosi sekančiais: social - demokratai 32, kitų partijų vokiečiai 32.

Mažorosai turi 9 atstovus, Madžiarai (vengrai) 7.

Iš šio sąstato matyti, kad Čechoslovakiją kontroliuos socialistų grupės.

VIDURINĖ EUROPA ŽŪSTA.

DES MOINES. Henry P. Davison, pirmininkas Raudonojo Kryžiaus draugijų Tarybos, kalbėdamas Metodistų Episkopalų Bažnyčių Susivažiavime, ko juodžiausiais dožais nupiešė vidurinės Europos padėjimą. Jis sako, kad "yra lošama juodžiausioji tragedija žmonių rasės istorijoje plačiame ruošte, esančiame tarp Baltiškųjų, Juodųjų ir Adriatiškųjų marių."

Tame nelaimingame ruošte esą Baltiškiosios Valstijos (prie kurių yra priskaitoma ir Lietuva), Lenkija, Čechoslovakija Rumunija, Černogorija, Albanija ir Serbija.

Davison'as patarinėjo, kad Kongresas butinai paskirtų \$500,000,000 pagelbėjimui Vidurinės ir Vakarinės Europos. Jo nuomone, prezidentas tuojau privalytų paskirti bepartvyvį komitetą iš trijų narių, kurie tuojaus keliautų Europon ištirti dalykus ant vietos. Tada, reiki tikėtis, sekdamai Ameriką, pasiskubintų su pagelba Anglija, Holandija, Skandinavija, Ispanija, Prancuzija, Belgija ir Italija, nors kai-kurių iš jų sunkus gyvenimas.

Padėjimas esąs bausis ypač Lenkijoje, Čechoslovakijoje, Ukrainoje, Austrijoje, Vengrijoje, Rumunijoje, Černogorijoje, Albanijoje ir Serbijoje. Laukai karės sunaikinti, nėra maisto nė drabužių. Vyrai, moteris ir vaikai miršta tukstančiais, ir nėra ne ganėtinai daktarų, nė vaistų.

Tifas ir visokios šiltinės skinte skina savo aukas, ypač pabudėjusioje Lenkijoje, labiausiai gi Galicijoje.

Vienoje ko taupiausiai nustatyto maisto esą tik trimis savaitėms. — Žmonės vaikščioja pakvaišę, nieko nepaisydami, mokyklų vaikams pusiau parbadę, ligonbučiai yra nenaudingi, nes neturi vaistų.

Budapeste dusyk tiek žmonių miršta, kiek gema. Iš 160,000 mokyklų vaikų, 100,000 yra visuomenės užlaikomi.

Rumunijoje įsiviešpatavo džiuvos liga. Kareiviai daboją Dniestro paupį, kad neįleisti iš Maskolijos 20,000 pabėgėlių — mat, bijosi, kad jie neužneštų šiltinės ligų.

Serbijoje įsiviešpatavo tifus, ir ten yra tik 200 daktarų.

Tokį baisingą Europos padėjimą nupiešia p. Davison. Daugiausia kaltinti už šį Europos vargą galima alijantus su jų beprotiška politika už nesusedėjimą su Maskolija, kur yra gana maisto visai badaujančiai Europai.

MILŽINIŠKI SKERDYKLŲ UZDARBIAI.

WASHINGTON, D. C. Federal Trade Commission raporte parodo, kokius milžiniškus uždarbius turėjo penkios didelės skerdyklos, įgijusios vardą "Big five": Armour & Co., Swift & Co., Morris & Co., Wilson & Co. ir Cudahy Packing Co. Tų kompanijų kapitalas yra \$535,000,000, bet yra apvertinamas \$1,300,000.00 ir 19-18 metais turėjo \$3,200,000,000 apsvertimo. Tik apie 40% jų kapitalo yra tikrai įmokėta, gi reštas yra priaugęs iš tų uždarbių, kuriuos neišmokėjo dividendomis. Per karę 1915-17 metais, jie tokiais neišmokėtais uždarbiais dadėjo prieš savo pertekliaus suvirš \$100,000,000.

Armour & Co. pradėjo biznį su 160,000 kapitalo ir iki pabaigai 1918 m. (t. y. į 50 metų), turėjo 179,000,000 uždarbio. Panašiai ir su kitomis skerdinčiomis — visos jos turėjo ir dabar turi milžiniškus uždarbius.

VOKIETIJAI PASKIRTA \$28,500,000,000 KONTRIBUCIJOS.

PARYŽIUS, Prancuzija. Tarp politikierių yra gandas, kad Anglijos su Francija konferencijoje buvo nustatyta, kad Vokietija turi mokėti 120,000,000,000 markių (apie 28,500,000,000 dolerių). Taipgi Vokietijai

esą daleista išleisti paskolos bonus, kad išmokėti talkininkams (aliantams).

Tokiu budu Prancuzija dalį savo skolų sukrautų ant Vokietijos, vietoje pačiai būti skolinga Amerikai ir kitiems aliantams.

RIAUSĖS AIRIJOJE.

LONDONAS, Anglija. Regimai Anglija mano užslopinti riaušes Airijoje, nes parlamente Bonar Law, valdžios vadovas, pasakė, kad i Airiją yra siunčiama 2,150 naujų kareivių, ir bus tiek daugiau siunčiama, kiek tik jen. Sir Nevil MacKreedy reikalau.

SOCIALISTAI LAIKOSI TREČIOJO INTERNACIONALO.

NEW YORK. Raportas didžiumas socialistų skelbia, kad jie laikysis trečiojo arba Maskvos Internacionalo, bet su tam tikrais apsirubežavimais. Svarbiausias apsirubežavimas yra tas, kad nepripažįsta "proletarijato tikrojo sovietų pavidale," ir nė jokio kito aiškiai nustatyto valdymosi būdo.

Iš Lietuvos.

TAURAGĖ. Pernai susikūrė dramos ir muzikos draugija "Aidas". Šių metų pradžioje buvo uždaryta — įsakius Tučkui. Vėliau susikūrė S. L. D. ir S. D. suvienyta organizacija, kuri taip pat pabijojo Tučkiaus "čypės".

Kovo 21 d. valstiečiai laisvai prabilo: "Sverkimės L. V. S. kuopas kurti, nes Tučkiaus čypei galas!"... Taip pat susikūrė ir S. L. D. partija.

Stvėrėsi visomis keturiomis ir kunigėlis, mat parupo St. Seimas. Mitinguoja, tai susirinkimus kviečia... Bet ar ilgai seksis?... Nes pradeda žmonės jau susiprast. L. V. S. kuopa jau turi daugiau per 200 narių.

Išragvaidas.

NAUMIESTYJE 19-III-20 m. per šventą Juozapą kunigas Dambrauskas, Naumiesčio "Žiburio" dr-jos skyriaus gimnazijos direktorius, pamokslą pašventė vien politinei agitacijai. Keikė visokio plauko socialistus, šaukdamas, kad kuris žmogus nebalsuos už sąrašą kriekšionių demokratų, tuo pačiu prasižengia prieš Dievą ir po smert tuo nusipelno peklą - amžiną pragarą. ("L. U.") Gerbus.

A.L.T.S. Reikalai.

A. L. T. SANDAROS CENTRO VALDYBOS ADRESAI:
P. J. ŽIURIS, Pirmininkas,
 326 W. 29th St.,
 New York, N. Y.
JONAS SEKYS, Vice-Pirmin.
 101 Oak St., Lawrence, Mass.
A. B. STRIMAITIS, L. N. F. Pirm.,
 307 W. 30th St.,
 New York, N. Y.
M. J. DAMIJONAITIS, Sekret.,
 366 W. Broadway,
 So. Boston, Mass.
K. JURGELIUNAS, Išdėminkas,
 377 W. Broadway,
 So. Boston, Mass.
F. J. ŽURIS, Išdėmėjas,
 4 Dracut St., Suite 2
 Dorchester, Mass.
J. TUINILA, Išdėmėjas,
 822 Washington St.,
 Boston, Mass.

PRANEŠIMAS A. L. T. SANDAROS KUOPOMS.

Gerbiamo Kastanto Norkaus, maršrutus prakalbų, seka šiose vietose:

- Ceg. 19 d. Baltimore, Md.
 " 20 d. Philadelphia, Pa.
 " 22 d. Scranton, Pa.
 " 23 d. Forest City, Pa. (dien.)
 " 23 d. Pittston, Pa. (vakar.)
 " 24 d. Wilkes Barre, Pa.
 " 25 d. Edwardsville, Pa.
 " 26 d. Plymouth, Pa.
 " 27 d. Mt. Carmel, Pa.
 " 28 d. Kulpmont, Pa.
 " 29 d. Frackville, Pa.
 " 30 d. Mahanoy City, Pa. (d.)
 " 30 d. Shenandoah, Pa. (vak.)
 " 31 d. Girardville, Pa.
 Birž. 1 d. New Philadelphia, Pa.
 " 2 d. Tamaqua, Pa.
 " 4 d. Pittsburgh, Pa.
 " 5 d. Duquesne, Pa.
 " 6 d. Homestead, Pa.
 " 6 d. Bradock, Pa. (vakar.)
 " 8 d. Youngstown, O.
 " 10 d. Cleveland, O.
 " 13 d. Detroit, Mich.
 " 15 d. Grand Rapids, Mich.
 " 17 d. Chicago, Ill. (Bri'port)
 " 18 d. Chicago, Ill. (W. Side)
 " 19 d. Chicago, (T. of Lake)
 " 20 d. Racine, Wis.
 " 22 d. Kenosha, Wis.
 " 23 d. Waukegan, Ill.
 " 25 d. Rockford, Ill.

Grįžtant iš Illinois valstijos, galės kalbėti: Rochester, Amsterdama, Binghamton, N. Y. ir kitur.

Iki birželio 2 dienos, jau yra paskirta kuopoms surengti prakalbų vaju, vėliau po 2-ros dienos birželio tik nurodyta laikas, geistina, kad minėtose vietose ALTS. kuopos pasistengtų surengti, nurodytoms dienoms ir pranešti į raštine.

M. J. Damijonaitis,
 ALTS. Sekretorius.

NAUJI NARIAI IŠTOJO Į ALT. SANDARĄ.

Prie 5 kuopos, Baltimore, Md.: Mikas Rasvadauskas.
 Prie 7 kuopos, So. Boston, Mass.: Juozas Budonis, Pranas Bakutis, Edvard. Mažeikis.
 Prie 10 kuopos, New Haven, Conn.: Jurgis Trečiokas, Agnieška Pilvelienė, Simonas Vanagas, Jurgis Gvazdaitis, Ksaveras Grigas, Kast. Matuzas, Katrė Baranauskaitė, Liudv. Kojalis, Vlad. Yakavičius, Elzbieta Vikšrienė, Pranas Simanavičius, Jonas Kačergius, Veron. Blažaitienė, Pranas Misiunas.
 Prie 11 kuopos, Waterbury, Conn.: Petras Medeikis, Juozas Veričkaitis.
 Prie 15 kuopos, Bridgeport, Conn.: Jonas Baltušnikas, M. Juodis, Kazys Steponaitis, Vincas, Skirka, Kazys Rymas, Kazys Kazakauskas, Juozas Eidukevičius, Antanina Matulaičiūtė, Paulina Adgauskaitė, Jonas Klanauskas, L. Radzvilas, Adomas Aketas,

Augustas Sapėga, Jonas Masiūlonis, Jonas Kitra, J. Pocius, Jonas Valys, M. Bakunas, J. Janušaitis, Povilas Remeika, Juozas Astram, J. Valiunas, P. Pikturina.

Prie 16 kuopos Worcester, Mass.:

Antanas Šėpas.
 Prie 31 kuopos, Rockford, Ill.: Mateušas Budžius, Jurgis Būsis, Elena Vaitekienė.

Prie 32 kuopos, New Britain, Conn.:

Juozas Valiukonis, Mateušas Kazčiūskas, Jurgis Džemionas, Jurgis Cieliešius, Marionas Kaviackas, Pranas Žvinakis, P. Navickas, Petras Kanunskas, Jonas Stuckis, Teofil. Dubinskas, Jonas Sangala, Jonas Nevulis, Stasys Stankevičius, Bol. Janavičius, V. Pukniškis, Just. Draučikas, Petras Kučkailis, Pranas Kacianavičius, Juozas Baliukaitis, Andrius Valinčius.

Prie 34 kuopos, Dayton, Ohio.: Juozas Melašius.

Prie 35 kuopos Racine, Wis.: Pranas Andrijauskas, Pranas Kupė, Jonas Marozas, Povylas Stumbrys.

Prie 37 (naujos) kp., Long Island City, N. Y.

Juozas Adomavičius, Jonas Bartkus, Kazys Keulis, Juozas Šližis, Jonas Šidlauskas, Antanas Repečka.

Prie 46 kuopos, Hartford, Conn.:

Juozas Barzdukis, Nikod. Biveinis, Vaclov. Diksa, Antanas Remeika, Bron. Vedeikis, Pranas Šalkus, Vaclovas Tamošiunas, Petras Žalis.

Prie 57 kuopos, Naugatuck, ir Union City, Conn.:

Stasys Butkus, Mykolas Barzdavičius, Antanas Klevickas, Juozas Uškuraitis, Augustas Stačkus, Jurgis Luisis, Juozas Liutvinas, Kazys Žvinis, Jonas Braškus, Jokubas Silabritas, Viktoras Siedauga, Bronius Jasiunas, Antanas Šupis, Mykolas Kazelevičius, Ona Petrauckiūtė, Antanina Mačiulaičiūtė, Veronika Matukaičiūtė, Adomas Kairaitis, Aleks. Pralėika, Kazys Alzbergis, Ona Marčelionienė, Antanas Lusas.

Prie 59 kuopos, Thompsonville, Conn.:

Julius Špokas, Andrius Tamulis, Stasys Gudaitis, Juozas Mikalauskas.

Prie 71 kuopos, Torrington, Conn.:

Domininkas Diskevičius, Juozas Yorašius, Tamas Šmulskis, Petras Kazlauskas, Jonas Burinskas, Adolfas Stanaitis, Antanas Gruzatas, Vik. V. Vitukinas, Bronė Vitukiniūtė, Boleslov. Kriaučialis, Stasys Mičiulis, Antanas Kriaučialis, Juozas Zorskis, Mateušas Karosas, Adomas Kazlauskas.

PRISIŪSTOS AUKOS SANDAROS SKOLŲ SUMAZINIMUI IR PARTIJOS REIKALŲ PAREMIMUI.

5-tos kuopos nariai: L. Čepurna — \$1.00; F. Dutkevičia — \$3.00; P. Kalinauskas — \$2.00; S. Levaničius — \$10.00.

7-tos kuopos narys: Jurgis Dragašius — \$2.00.

ALTS. Conn. Valst. Apskritis, iš savo izdo \$15.00, ir Delegatai sudėjo ir prisuntė \$21.25, viso \$36.25.

11-tos kuopos nariai, laike K. Norkaus prakalbų. L. N. Fondui \$6.00, "Sandaros" parėmimui \$12.50.

29-ta kuopa del "Santaros" prisuntė \$10.00.

46-tos kuopos narys: J. Noburaitis — \$1.00 ir "Ateities" viena šėra aukauja "Sandarai".

65-ta kuopa iš savo izdo prisuntė \$5.00.

71-mos kuopos nariai: Po \$2.00: A. Grigaliunas, Juozas Zorskis, Mateušas Karozas, Antanas Zujus — \$5.00.

Po \$1.00: M. Cibulskas, Juozas Matulevičius, M. Vielkelienė, Ona Miekienienė, Antanas Gruštas, M. Česnienė, Agota Baltuškonis, Kazys Kemežis, Antanas Mikalauskas, Povilas Egliškis, Motiejus Egliškis, Agota Makšutienė, Bol. Kraučialis, Antanas Kraučialis, Stasys Mičiulis, Stasys Skrabulis, Domicelė Vokietaitienė, Bronė Viliukiniūtė, Vlad. Kriaučialis, Juzė Vitukinienė, Viktoras Vitukinas, Domininkas Diskevičius, E. Baltuškonienė, Vincas Marčiulynas, Petras Kazlauskas.

Po \$1.50: Adomas Kazlauskas, Antanas Bendoraitis.

Antanas Ramonas — 50c.

Sykiu L. N. Fondan \$20.00. Sandaros darbų parėmimui \$21.00. Šios aukos buvo surinktos laike p. K. Norkaus prakalbų Torrington, Conn.

M. J. Damijonaitis,
 ALTS. Sekret.

MUSŲ SRIOVĖS REIKALAI.

Vargu srovė gali apseiti nesvarstydama savo reikalus nuodugnai ir nesigilindama į visas pakampes savo gyvatos. Tą daly išdalyje Sandaros kuopos, tuli veikėjai ir pagaliai, organas. Vienok stoka laiko ir žmonių tuos visus kuopų svarstymus sutraukti į vieną eilę ir padaryti jų palyginimus. Ne visi, juk, tie svarstymai bus pilnai tokie, kaip turėtų būti, ne visi bus praktiški. Vienok labai smagu, kad Sandaros kuopos mokes svarstyti, mokes visuomenės darbanstoti ir dirbinėti.

Vienok ir tai ne viskas but apžvalgyta. Yra daug darbų, atliekamų sandariečių, kurie nėra partijos kuopų veikimo ribose. Štai, sakysim, tuli žmonės spiečiasi į Tautinę Tarybą ir tenai veikia. Jie daug alaso daro mūsų srovės gyvenime, daug ambicijų nešinas su savim eidami į viešąjį mus gyvenimą. Jų darbai dažnai "Sandaroje" pastebimi, kaip prieštarą Sandaros nustatyti taktikai, vienok jie neatšizvelgdami į nieką varo savo darbą dengdamiesi tais tautiniais idealais ir patriotizmu. Ir jiems beveik visuomet dovanojama: "tegul sau darbuojas" dažnai pasakoma. Vienok tai ne visuomet yra gera nei partijai nei srovei.

Pastaruoju laiku apsiereškė net dar viena šaka — tai burelis žmonių, kurie užsidėjo pareigą išgriauti arba patiemis užvaldyti tomis įstaigomis, kurios jiems lig šiol neteko užvaldyti. Vajų pradėjo per "Vienybę Lietuvos" ir senele, kuri visą amžį niekuomet nebuvo pasitenkinusi ir vis urzgė. Vajaus kamandieriu pasirodė esąs p. J. V. Liutkauskas, kuris tiek daug apie tai rašė iki seimas atsibuvo. Tas žmogus paskutiniame T. M. D. seime gyrėsi, jog jam neesant TMD. valdyboje, toji organizacija žlugs. Buvo surengė ir-gi vajų, kad TMD. užkariautų na ir užkariavo, užkariavo taip, kad nelaimingoji organizacija ir dusuoti nustojo. Dabar ambicijos dar išaugo. Vėl tas pats žmogus vajų pradėjo ant kitos organizacijos, o butent Lietuvos Atstatymo Bendrovės. Vienok pasakutinis L. A. B-vės Seimas parodė, kad ši B-vė yra puikiai vedama, geras pasekmes savo šerinkams teikia, ir gerą darbą atlieka komunikacijoje su Lietuva.

Savo užsiuolymais ką-gi jis nubaus? Ugi visus L. A. B-vės narius, kad jiems gali tekti mažiau dividendų — tai viskas ką gali Liutkauskas su Ko. padaryti. L. A. B-vė yra komercijos organizacija, su simpatija viduri-

nei srovei. Vienok jos griovimo darbą vėda vėl-gi vidurinės srovės žmonės. Tat-gi vidurinė griaua sau artimesnę įstaigą. Tokio apsiereškimo klerikalų srovėje nėra, net socialistai mažai tokio naivumo parodo. Tokis darbas neprivalo buti toleruojamas. Ypač tuom labiau, kad tas visis burbulas, tai yra antroji šnipijada...

Priežastis, kodėl kilo toki vaidai, tai asmeniškumai, egoistų nenorėjimas nusileisti gabesniems žmonėms.

Sandara taigpi griauama tos pat neva tautiškos kompanijos, TMD. jau numarinta ir-gi tos pat kompanijos.

Gėdykitės užkampių politikieriai griauti gerus darbus, dirbamus tautos labui.

Visų Narys.

Vaizdelis.

Vieną vakarą parėjęs iš kasdieninio darbo po vakarienę, užrukiau cigarėtą ir mastau sau, kas čia reikia pradėti? Jaučiuose pavargęs — butų gerai pasilsėti. Zvigtelėjau per langą — žmonių vaikščioja pilna gatvė. Gražus vakaras — eisiu ir aš pasivaikščioti. Gal sueisiu keltą gerų tėvynainių ir galėsiu parduoti Lietuvos Laisvės Bonų. Išėjau ant B. gatvės, kur suėjau su geru savo draugu, Aleką ir Juoza, kurie taigpi buvo išėję tuo pačiu tikslu, kaip ir aš. Kadangi Alekas yra Dzukas, Juozas suvalkietis, o aš žemaitis, tai ir sutarėmė daryti lenktynes, kuris tą vakarą daugiausia bonų parduosime ir apie 10 valandą sueiti į paskirtą vietą, kad padaryti atskaitą. Leidomėsi eiti per grįčias bonus pardavinėdami. Prisiartinuo 10 val. suėjome visi į paskirtą vietą ir pradėjome pirodyti, už kiek kuris pardavėm. Pasirodė, jog Alekas pardavė už \$700, o aš su Juoza abu tik už \$500. Apsidžiaugė to vakaro pasekmėmis pradėjome kalbėti, kaip bus linksmas gyventi sugrįžus į savo laisvą tėvynę. "Taip", — sako Alekas: — "Aš jau esu pilnai pasirengęs važiuoti, bet vis laukiu, koliai pasibaigs Lietuvos Paskolos vajas tarpe amerikiečių lietuvių, ir per tą laiką stengsiuos kuodaugiausiai bonų parduoti, kad Lietuvos kareiviai galėtų nupirkti amunicijos tiek, kad galėtų iššaudyti visas polskas "varnas" kaip iš Vilniaus, taip ir iš visos Lietuvos padangiu." — "Gerai, Alek!" — tarė Juozas, suduodamas su ranka per petį. — "Aš ir-gi esu tos nuomonės, dirbkim visomis išgalėmis Lietuvos laisvės reikaluose, o sulaukę gegužės mėnesio susidedame visas savo "tulšis ir bakus" ir maš visi tris tenai, kur Nemunas banguoja ir raiba gegutė kukuoja". — "Gerai, vyrarai", — sakau aš: — "tik laukime tos valandos, kada galėsimė gėrėtiesi tais savo darbo vaisiais ir džiaugties tomis visomis grožybėmis, apie kurias dabar kalbėjome. O kadangi jau vėluostas laikas, tai skirstykimės namo pasilsėti." Ir išsiskirstėmė.

Parėjęs namo atsiguliuoju ir mąstau, kaip bus linksmas, kuomet sugrįšiu į savo laisvą tėvynę! Ir kaip man bus linksmas kuomet žinosiu, jog ir aš, budamas paprastas darbininkas žmogus, pagal savo išgalės esu pridėjęs savo triuso tėvynės laisvės išgavimui.

Taip bemąstydamas ir užmigau. Ir vos tik užmerčiau akis, tuoj rodos, jau gegužės mėnuo, gaunu nu tovo laiška, kuris skamba sekančiai: "Mielas sunau! Gana jau trunkytis svetimomis pakampėmis, gana jau kentėti persekiojimus ir stumdymus. Grįžk kuovei-

kiausiai pas mus į savo laisvą tėvynę, kur niekeno nevaržomas galėsi leisti linksmai gyvenimo dienas. Nes mūsų laisva tėvynė galutinai sutraukius vergijos pančius, ir išskėtus savo laisvas rankas šaukia pas saves visus savo sunus, išblaškytus po platų pasaulį, kad grįžtų pas ją. Sugrįžusius ji savo laisvomis rankomis apglėbs su savo trispalve vėliava, ir priglaus prie savo laisvos krutinės, kur atsikvėpsite po tų visų vargų, kuriuos pergyvenot budami išsiblaškę svetimuose pakampiuose. Taigi laukdamas sugrįžtant, pasilieku. — Tavo Tėvas."

Perskaitęs laišką nuėjau pas savo draugus Aleką ir Juoza. Rodos tuo sutarėmė rengties į kelionę. Afsisveikinome su draugais ir dui į New Yorką.

Ten radom jau laivą priręgtą į kelionę. Priplaukon atėję išvydome stovinti milžinišką laivą, kurio kamina žali, visas viršus geltonas, šonai raudoni ir ant viršaus didžiojo stiebo plevėsavo kokia lyg pažystama trispalvė vėliava. Prisiartinę arčiau išvydau ant šono didelėmis raidėmis parašą "Keistutis", viršuje pamatėmė plevėsuojančią Lietuvos vėliavą. Tuokart supratome, jog važiuojame savo tėvynėn ant lietuviško laivo.

Laivas galingai tris kartus susvilpė ir pradėjo judintis į kelionę. Pradėjus plaukti tik balti putoją vandens kalnai vertėsi į šalis. Susirinkusi žmonių minia atsiveikindama musikavo skeptaitėmis, benas užgriežia griausmingą Lietuvišką maršą — ir tokioje puikioje iškilmeje New Yorkas išnyko iš mūsų akių.

Išvažiavus į platųjį Atlantiką oras buvo gražus, kelionė gerai sekėsi. Buvo neapsakomai linksmas. Kiekvieną dieną, kaip keiliauninkai, taip ir laivo dirbininkai, kurie buvo visi lietuviai, išeidavom ant laivo viršaus ir, puikiai muzikai griežiant, šokdavome, žaiddavome ir dainuodavom.

Ir taip besilinksminant nė nepajutome, kaip praėjo 7 dienos mūsų kelionės. Aštuntos dienos vakare, visiems susėdus vakarieniauti, staiga įbėga vienas keiliauninkas nuo laivo viršaus šaukdamas "Lietuva matyti! Lietuva matyti!"

Tuo visi metėme valgyti ir urmu leidomės ant laivo viršaus, kad kuogreičiausiai pamatyti tą šalelę kurioje gimėm, augom, ir kurioje gyvena ir laukia mūsų sugrįžtant mūsų seni tėveliai, broliai ir sesutės.

Išbėgę, pamatėme kokius ženklius, kurie davė mums suprasti, jog mūsų kelionė baigiasi.

Laivas visu smarumu vis ėjo pirmyn ir už kelių minučių išvydome didelėmis, elektros apšviestomis, raidėmis parašą: "Klaipėda".

Laivui sustojus priplaukoje, dėlei vėlusto laiko mums laukan neišleido, laive turėjome nakvoti. Sulaukus rytmečio susirinko didelė žmonių minia, kad pasitiktų mums. Laivo kapitonas visus mus sustatė į eilę. Mums pasitaikė buti pačiame eilės gale.

Muzika grajimo Lietuvos Himną. Pagalios užgriežus Tautišką maršą, visi pradėjome eiti į priplaukos namą, kuriame senas žilgalvis senelis peržiūrino visų pasportus ir dokumentus.

Pagalios ir mėg prisiartinome prie senelio. Išgirdome klausinėjant dviejų vyrų, kurie priešais jį stovėjo: "Iš kur, broliai, parvažiuojate?" — Prielankiai užklausė senelis: "Iš... Amerikos." — nenoroms atsakė užklaustieji: "O ar turite parodyti kokių paliudijimus, jog esate tikri Lietuvos piliečiai ir jog atlikote visas pilietiškas pareigas link atgimstančios savo tėvy-

nės?" — "Kokius paliudijimus?" Klausia jie. "Nugi paliudijimus kokių nors fondų, per kuriuos aukavote Lietuvos varguoliams bei šiaip laisvės reikalams. Taigpi ir bonus ar esate pirke, kurie buvo pas jums pardavinėjami?" — "Neturime nė jokių paliudijimų" — vėl nerangiai atsakė klausiamieji. "Tai kodėl-gi tamistos neaukavote savo tėvynės reikalams, o jau jeigu aukauti negalėjote, tai nors paskolinti reikėjo perkant Lietuvos Laisvės bonus?" — Vėl klausia jų senelis: "Matai, drauge," prabilo vienas: — "Kaip mes galėjome aukauti per tuos fondus, kad juos ten kontroliuot tautininkai su klerikalais, kuriais mes negalėjome pasitikėti. Kas link bonų tai nepirkome dėlei to, kad tuolaikinė Lietuvos valdžia buvo buržuazinė, kuriai mes buvomė priešingi". — "Gerai, broliukai", sako senelis: "Iš jusų kalbos suprantu, kas jus tokie esate. Nenoriu daug barties, eikite ten per anas duris, (rodo kairėnį ir kairidorių) per kurias išeisite į miestą, ten susirasite stotį, kur gausite traukinį į jusų gimtinę vietą." — "Bet... Kodėl, draugas, neleidit mums eiti tenai per anas duris?" (rodo per kurias visi kiti išėjo): "Matot, broliai!" — vėl sako senelis: — "Tenai suleidau tuos visus: kurie, nors ir gyveno su jumis svetimoje šalyje, yra atlikę pilietiškas pareigas. Jie visi turi po pluoštą paliudijimų iš Lietuvos Neprigulmybės Fondo, per kurį gausiai aukavo Lietuvos laisvės reikalams. Priegtam jie turi ir po šimtinę L. L. Bonų. Žodžiu sakant, jie visi yra idėję po tvirtą plytą į šio namo pamatą. Pertaigi jie turi teisę čia ir atsilsėti. Jeogu tamistos tutumėt prisidėję nors po mažą dalelę prie pastatymo šio namo, tai ir tamistos butų čia vietos." — "Bet žiūrėkit, draugas!" — pertraukdamas sako prasikaltėlis: "Jeigt mes butumėm žinoję, jog taip viskas stois, tai ir mes butumėm aukavę bei skoline Lietuvos laisvės reikalams". — "Gerai", — sako senelis: — "Jeigu mes butumė žinoję, jogei jus dar gyvi ir jogei, kada sugrįžsite, tai butumėm ir jums vietą priręgę; nieko apie jums režinodami visai nė nemamėm, jog jus esate gyvi, pertaigi malonėsite mums atleisti, nes tai jusų pačių kaltė yra."

Išgirdę tokius senelio žodžius, tie mūsų pasaulio piliečiai susigėdino ir galvas nuleidę išėjo prodiris laukan.

Jiems išėjus, pradėjo klausinėti mūsų. Mes nieko nelaukdami išsitraukėm iš kišenių po pluoštą paliudijimų L. N. Fondo ir po L. L. Bonų. Senelis išvydęs daug neklausinėjo, tik uždėjęs rankas ant mūsų pečių drebančių balsų prabilo: "Suneliai mano mieli, jus esate nuvargę po ilgus kelionės, negaišinsiu aš jusų. Štai šie namai prie kurių pastatymo jus esate prisidėję po kelias tvirtas plytas, partai eikite į jį ir atsilsėkite pirm važiuosiat į savo gimtinius namelius".

Paspaudė varpelį, ant kurio garso atbėjo tris jaunos, gražios mergaitės, ir nuvedė mus į didelį, gražiai išpuoštą sodną, kuriame po keturiomis žydinčiomis obelimis pataisyta puiki platforma. Ten muzikai griežiant, jaunimo burys žaidė įvairius žaisliu, o ant jų galvų, pamažu vėjeliiu pučiant, krito kvepianti obelių žiedai.

Taip tą visą dieną, neapsakomoje linksmybėje praleidom tą odne. Ant rytojaus traukiniu važiuavome į savo gimtinius namelius. Traukinys šliuozė šliuozė per žalius laukus ir žaliuojančius gojelius, ir kaip bematant privažiavome mano gimtinį kaimelį.

Pabaiga ant 7 pusl.

ELGĖTA

NADAS CEPULIS

Palei vieškelį sėdėjo elgėta,
Su ranką į pakeleivius ištiesta;
Jis maldavo nuo praeinančių žmonių,
Kad suteiktų jam pašalpos malonių...

Per vargingas ir nuobadžias valandas,
Jis kartojo savo paprastas maldas;
Tai balsiai, tai išpalengvo, tai tyliai,
Jisai meldėsi taip nuoširdžiai ir giliai.

Ir retkarčiais geradaris praeivis
Jam išmėsdavo tai graši, tai kelis;
O jei kas ir su panieką praeitų, —
Jis niekuomet nerugojo nė ant tų.

Jam besėdint, beniuniuojant, kaip regi,
Užsimiršo poteriavimai ilgi;
Nejučiomis, su klejojančia dvasia,
Jis pradėjo taip svarstyti mintyse:

“Esu senas ir suvargęs, be spėkų,
Neturiu aš nei šeimos, nei vaikų;
Neturiu aš nei pastogės, nei namų, —
Tat ir reikia melst pagelbos svetimų.

“Iš jaunystės, nors ir darbštus aš buvau,
Ir nuolankiai dvarų ponams tarnavau;
Bet-gi gaudamas visai mažai algos,
Nesudėjau del senatvės, bei ligos...

“Ir dabar kada jau dirbti negaliu,
Tai pakojėi aš vazotis nemyliu;
Bet kad alkį — savo priešą — numalšint,
Tat priseina einančius keliu kvaršint.

“Na, ir keistas tas pasaulis, ištiesu,
Kiek jame yra nuskurdusių, basų;
Kiek taip skaudžiai išnaudojamų vergų,
Ir visokių nelaimingų ubagų...

“Kiek tai vargšų jungą velka kasdieną,
Ir vaitoją po valdonų letena;
Kiek žaidžiu nuo spinguliuotų erškečių, —
Ir upeliai plaukia ašarų karčių...

“Taip, aš senas, nemokintas, ir juntu,
Kad mažai aš apie mokslą suprantu;
Bet kad laimė yra užtemta tašku, —
Tai ir man, mažai protaujančiam, aišku”...

Iš už kampo apžolėjęsios tvoros,
Kaž-kas, dumia, ant greitų bėrių poros,
Ratai dunda, dulkės maišos sukuriams,
Tarsi viesula, atskrenda pagiriais...

Ir kad prilėkė prie senio jau arti, —
Eržilai visaip įerzinti, pikti,
Pasibaidė jo lakmonų numestų, —
It pašėlę, šoko užmačia piestu...

Pasiskulo palei akmenį — revan,
Ir karietą, kaž-kaip, apvirto purvan...
Išsikinko... sudrąškytai pavalkais,
Nudundėjo, tarsi griaustinis, laukais...

O vežėjas, susigriebęs, kaip matai,
Nusivijo paskui žirgus taip greitai,
Kad numetęs savo švarką slesnumoj,
Tuoį išnyko jis už kalbo atstumoj...

Atsikėlė, iš purvyno, ir “ponia”,
Su mėsinga, atstatyta krutine;
Bet neradus kam maldyti, pasiguost, —
Tad pradėjo ji visaip elgėtą plust:

“Ak tu valkata! tu niekše, tinginy!
Ko po kojų čia bastais, tu veidmainy!
Ar tai galimas dalykas taip ištvirk? —
Dykaduoni, geriaus eitum kur-nors dirbt!

“Ko riokasai čia lyg kad miežiuos baidyklė,
Ak tu išmata!... draugijos tu šiukšlė!
Kas per tvarka, ir suprasti negaliu, —
Negali jau pravažiuotį ir keliu!...

“Eik šalin, tu paikas seni, ar girdi?!
Nemurmėkie susirietęs, taip arti;
Tik palaukie, policistą atsiųsiu...
Ak tu Dieve, pavėluosiu ant mišų.”

Nenorėdamas pradėt ilgų ginčų,
Senis tarbas susirinko ant pečių;
Nors užgautas, bet-gi traukės jis šalin,
Ir nuėjo sau, mąstydamas, tolyn:

“Ką daryti, toki virto jau laikai,
Reikia tempti kiton vieton palaikai;
Gal kas-nors kokį skatiką ir atneš...
Ne, tai tu esi veidmainė! o ne aš”...

IV-9-'20.

Netikri Brang-Akmenys.

(Guy de Maupassant — vertė J. K—as.)

Monsieur Lantin sutiko jauną mergaitę ant antrų lubų prie savo departamento ir pamylėjo ją.

Ji buvo duktė provincijonališko mokesčių rinkėjo keli metai jau mirusio. Jos motina persidangino gyventi į Paryžių, kur vėliau susipažino su šeimynomis toj apylinkėje. Ji vylės surasti jauniki savo duktere.

Jos turėjo nuosaką mintyje, ir buvo garbės vertos, kiltos ir ramios.

Jauna mergaitė buvo tikras dorybės tipas, moteris, kurios rankose kiekvienas jaunas, protingas vyras sapnuodavo patikėdamas vienos dienos laime. Nepaprastas jos gražumas, viliojantis anoliškas padorumas ir nežymi šypsa, kuri bepaliavos kaboją ore apie jos lūpas, išrodė tyras meilingas sielos atspindulys. Ją garbinimas skambėjo visose pusėse. Žmonės nekūmet nepavargdavo atkartodami: “Laimingas tas vyras, kuris įgys jos meilę! Jis negali rasti geresnės moters”.

Monsieur Lantin, tuo sykiu buvo vyriausias raštininkas vidaus departamento, džiaugėsi prisiglaudęs, kad ir prie mažos algos trijų tukstančių penkių šimtų frankų, ir jis užmanė sau jaunos mergaitės, ir buvo priimtas.

Jis buvo neapsakomai linksmas su ja. Ji rėdė jo gryčią su tokiu ekonomišku gabumu, kad jiedu išrodė gyveną pertekliu. Ji eikvojo švelniausią atydą ant vyro, glamonėjo ir lankstė jį; ir todėl didelis buvo jos žavėjimas per tuos šešerius emtus po juodviejų vestuvių. Monsieur Lantin persitikrino, kad jis dabar myli savo moterį net daugiau, nė kaip pirmose dienose po vestuvių.

Jis rado kliūtį tik del dviejų jos geidulių: Jos pamėgimas teatru, ir jos palinkimas pamegždžijimui brang - akmenių. Jos draugės (moterys, kokių urėdų) tankiai parupindavo jai sėdinių teatre, tankiai pirmame perstatyme naujo lošimo, ir jos vyras buvo priverstas akompanuoti ją, nepaisant, ar jis norėjo, ar ne, į tuos pasilinksminimus, kurie vargino jį perdaug po jo dienos darbo raštinėje.

Po tulo laiko, Monsieur Lantin maldavo savo moters, kad ji prašytų savo pažįstamų moterų draugauti su ja, ir parlydėti ją mamo po teatro. Ji išspradžių priešinosi tokiam patvarkymui, bet po ilgų pertikrinėjimų galutinai sutiko, tuomi begaliniai nudžiugindama savo vyrą.

Dabar, su jos pamiegimu teatro, atėjo noras pasipuosti. Jos įprotis pasiliko kaip ir pirmiau, tiesmukas, lėgo skonio ir visuomet padorus; bet podraug ji pradėjo puosti sau ausis su dideliais auks - akmenimis, kurie žėrėjo ir blizgėjo, kaip tikri daimantai. Ant kaklo ji dėvėjo netikrus perlus, ant rankų rank - žiedžius, panašius į auksą, ir komplektą šukų su stikliniais švyturiais.

Jos vyras tankiai darybavo rusčius patėmijimus, sakydamas: “Mano brangioji, jeigu tu negali nusipirkti tikrų brangakmenių, tai tu turi rėdytis puošdama save grožybe ir padorumu, kurie yra begalo puikus papuošalas tavo gimties”.

Bet ji juokdavos saldžiai ir sakydavo: “Ką aš galiu daryti? Kad aš taip mėgstu brang - akmenius. Tas yra mano vienintelis sipnams. Mes negalime permaintyti savo prigimtį”.

Potam ji sukdavo perlo karielius apie savo pirštus, žėrindama brangakmenių akutes ir sakydavo:

“Žiurėk! Ar jie nemeilus? Žmogus prisiektų, kad jie yra tikri daimantai.”

Monsieur Lantin tuomet atsakydavo juokdamas:

“Tamsta turi čekišką skoni, mano bargioji”.

(Bus daugiau).

Laiškas iš Paryžiaus

Vargai ir vargai. Kas kaip išmano, taip aimanuoja, taip skaitliuoja savo vargelius. Bet didžiausia tų visų nelaimių priežastis, tai nemieruotas kasdieninis aukštūnimas kainų, nors reikmenų suvisai nesimato nedateklus. Kita tų visų nelaimių priežastis — bolševizmas, nors Francijoje jam neduoda savąjį vardą, tik visuomet rašo ir rašo apie Rusiją.

Nuo seniausių gadynių žmoneliai kaujasi su vargais, ir niekuomet vargų nepribaigia. Yra dalykų, kuriuos būtų galima išvengti, ir pasaldinti žmonių gyvenimą. Bet tuomi niekas nesirupina, o persistato kaip už didžiausią nelaimę visai žmonių tvarkai.

Bet bolševizmas visuomet visiems suka galvas, ir nei vienas jų neranda kitokios ramybės, kaip iškloti bolševistiškais žodžiais. Užtenka peržvelgti visą spaudą: dienraščius, laikraščius, knygraščius, istorijas, eiles, romansus, visur surandi ką nepaprasto apie tą baisybę aprašyta. O kuomet nebepritenka vietos minėtoje garbingoje spaudoje, tai tuomet ant visų senų tvorų ir apeistų sienų lipina apkelbimus, kad visiems prirodingai bolševizmo baisumą.

Praeitais, 1919 metais buvo išrasta baisi bolševizmo baidyklė, kurią dabar žino visoje Francuzijoje. Buvo nupiešta baisiai plaukuota ir žardota galva, dantyse peilis. Tą paskelbimą tuo met ir dabar ant raudonos popieros arba su raudonomis spalvomis atmaliovoję lipina prie senų sienų ir tvorų. Ją pamėgdžioja kai-kurie vertelgos: atsispaudina — taipgi lipina prie kerčių, velindami nesibendrauti su tokiu bausiu bolševizmu, klausyti ponų, nuoširdžiai prakaituoti, ir visuomet pirkti tas reikmes — kurias skelbia su minėto bolševizmo baidykla.

Taip kalba, taip rašo, o daro suvisai kitaip, ir kėblumas paskui kėblumą seka. Jeigu čia taip gerai būtų, tai kokiam tikslui reikėjo kelti gelžkelių streiką, gatvekarų streiką, krastininkų streiką, bankininkų streiką, ir visokių kitokių, didelių ir mažų streikelių? Kokią naudą kam padarė, jeigu vargai pasilieka tie patys ir negirdėtas baisybes dar žada? Nors pakolaik visi mato, kad vieni gyvena palociuose, o kiti dvokenčiuose tvartuose.

Gelžkelininkų streiko laikas vasario mėnesio pabaigoje baisiausias buvo Francuzijoje. Kiti tiesiog rėktinai šaukė prie proletarijato revoliucijos. Kuomet viena dalis laukia progos, kad karalių pasodinti ant Francuzijos sosto, tai dauguma, kaip ir visuomet, kad pasipelnyti laike betvarkės. Bet streikas tuojaus pasibaigė, kad keletą žymesnių agitatorių areštavo ir aprkatė anarchistų laikraštį “Libertaire”, areštuodami keletą iš jų “štabo”. Vienok koliojimai bolševikų, kapitalistų, buržuazų nesiliauja ir iki šiai dienai.

Tuomlaik dykaduonių skaičius pasidaugino, ir skaitlingo Parlamento nariai jau gauna algas į metų laiką po 27.000 frankų. Visi jie yra privatiškos nuosavybės savininkai, ir be minėtos kruvos pinigų kiti turi kuom gerai gyventi, o dabar maišais pinigais skaitliuoja.

Nuo šiuo metų 15 kovos Francuzijos piliečiai (francuzai, žydai, vokiečiai) buvo priversti valgyti duoną dvigubai brangesnė ir daug prastesnė, kaip tai budavo senovės laikuose. Dabar duonos svaras (500 gramų) kaštuoja 55 santimai, nuo 1 balandžio varžininkystės gatvekarų ženklelių pabrangė iki 35 santimų (pirm karės buvo 15 santimų), už laišką dabar reikia mokėti 25 santimai (pirm karės buvo 10 santimų). Tai tik mažumi. Kiti daiktai tiesiog neperkami, nors krautuvėse sukirmysja bestovėdami. Tiems, kas turi daiktus ir pinigus, nieko nereikia. Bet, kurie neturi nieko, tai gyvam peilis po gerkle. Vieni šilkuose įsirėdę, aukso grandiniais nusimaustę, šoka ir trypia po karčiamas ir įvairias linksmybių įstaigose. O kiti šimtmetiniais ryžais apsikarstę, sykį tevalgę į trečią dieną, gyvena ir didina amžių vargus.

Baisi bolševistinė Rusija su Leninu ir Trockiū. Bet čia Paryžiuje jieško baisesnių išradimų. Jog tai ne kokie stebuklai, kad dabar 1920 metais visi vertelgos nebepritenka išduoti smulkių (sidabrinų) pinigų. Čia taipgi popierinis 5 frankų pinigas virto ligiai kaip Rusijoje 500 rublių. Už darbą užmoka 5 frankus, įeini į krautuvę, kad nusipirkti porą pančiukų už 8 frankus, paduodi 10 frankų, vertelga neturi ką išduoti. Išduoda krasos ženklais, bet tik jau su tais ženklais nebegali pirkti. Jeigu sveikas, tai gali lipinti prie laiškų, bet kad suvalotos, tai tik nebetikęs popieros gabalėlis. Kad neužganėdintas nori, gali pas krautuvę kolyties, kolei numirsi. Prieš tai niekas jokių protestų neįėjo. O kiek vėl tokių ponų, kurie tiesiog mėšluotus popiergalius teišduoda, kad pasirodyti — nepripažįsta jokios valstybinės tvarkos, o vien teži- no imti pinigų. O kuomet skaiti dienraščius, tai tos visos baisybės surašytos apie Rusiją.

Yra čia Paryžiuje ir ta baissioji “proletarijato diktatura”, su šiais didžiais garsingais apaštalais: Charles Rappoport, Boris Sourazine, Raymond Lefebvre, Vaillant Couturier (“Clarté”, 13, 1920). Vienas iš jų — Charles Rappoport — iš Lietuvos, gimęs Vilniuje žydas. Jie leidžia laikraštį “Atelier” vadinama. Bet panašų “diktaturą” Paryžiuje yra apie šimtinę, ir vis tikimasi naujų sulaukti. Nes jeigu kam pasitaiko “įgyti” pinigų, tai tuojaus imasi išleisti kokį šlamštą, ir save pasiskelbti už “diktatorių”, pakolaik neprasiirgaria. Jau Paryžiuje yra buvę panašų tvarkyščių. Bet vienas jų visų didžiausias tikslas, tai kad pasidaryti nemirtinai apaštalais, ir kad “proletarijatas” garbintų, kaip didžiausią vergystės našta...

Jau buvo praskambėjęs gandas po visą Francuziją vasario mėnesyje, kad mieste Brest susisuko guštą sovietas. Sekmadienyje, 8 vasario, patrijotišką manifestaciją išgainiojo patelkti policmanai nuo bolševikų. Už tai net pačiame Parlamente pasikoliojo, ir to miesto viršaitį socialistą Nardou pavarė nuo vietos, ir dar kitokių permainų padarė. Bet, kaip tvirtiną bolševikas R. Lefebvre, (“Populaire”, journal socialiste du soir 12 II., 1920), tai tokių sovietų yra ir daugiau vietų: Lille, Perigueux, Limoges, Troyers, Grenoble, ir daug kitų miestų, kaimų Francuzijos. Bet pats didžiausias Francuzijos apaštalas Loriot, mokytojas dalyvavęs Zimmerwaldo Bolševikų tartinėje. Apie jį dabar daug kalba ir rašo. Gimė 1870 metais Paryžiaus priemiestyje Puteaux. Didžiausias jo paveikslas ir biografija yra patalpinta laikraštelyje “Les Hommes du Jour” (28 II. 1920).

Taip buvo, taip praėjo, kaip praeina įvairi dalykai ir jokių permainų neparodo. Kaip buvo skriauda ir vargai, taip tie patys vargai kankina vargšą žmogelį. Jeigu kam pasiseka išvirsti į turtuolį, tai kitas dantis sukandęs jam dirba, vergauja. Amuras.

Balandis, 1920.

Pluoštas Žinių ir Žinelių iš Lietuvos.

(Pabaiga).

Iš lenkų spaudos pranešimų matyti, kad prieš kelis mėnesius Giedraičių parapijos (Vilniaus Vyskupijos) lenkininkai buvo riaušėmis privertę kleboną lietuvių kun. Slabį — Slalabinskį persikelti kitur ir reikalavę Vilniaus Vyskupo, kad Giedraičiams duotų lenkų kunigą. Vyskupas paskyrė kleboną Gumbaragį, lietuvių, kurs atvyko į Giedraičius š. m. vasario 25 d. kartu su savo zakristijonu. Buvusis zakristijonas tapo pašalintas.

Vasario 26 d., kuomet kun. Gumbaragis grįžo iš kapinyno, susirinkusi į mugę lenkininkų minia, susitabdžius kleboną prie bažnyčią paklausė jo, kam jis drįso atvykti į Giedraičius, nes “Parapija” buvo prašius lenko klebono. Klebonas but šurkščiai jiems atsakęs, ir paaiškinęs, kad jis savo Vyskupo paskirymu atvykęs. Paskui nuėjo pareikalauti iš buvusio zakristijono bažnyčios raktų. Susirinkę skandalistai neleido klebonui tai padaryti ir įsiveržus į kleboniją pareikalavo, kad kun. Gumbaragis tuojaus išsikraustytų iš Giedraičių. Kadangi klebonas nesutiko, tai atgabenta vežimas, įsodinta į jį klebonas ir išvežta atgal į Sužanus, iš kur buvo atvykęs. Klebono pavaduotojas kun. Sadunas po tokio lenkininkų teroro su klebonu buvo besirengias ir-gi išvažiuoti, bet parapijiečiai prikalbino jį pasilikti. Buvo surašyta šių įvykių protokolas ir pasiūstas Vilniaus apygardos viršininkui.

Gautomis smulkesnėmis žiniomis lenkai - okupantai bjauriai kankina Seinų Vyskupą.

Išvarytas iš Seinų Vyskupas Karosas p. m. 5-XI apsigyveno Punske. Vietinis lenkų komendantas pereiniais metis kelis kartus net augtesnės karo valdžios vardu buvo liepęs Vyskupui išvažiuoti už demarkacijos linijos. Š. m. sausio 25 d. atvykęs Punskan didesnis baudžiamasis lenkų burys išmėtęs iš buto viens kunigą vikarą apsigyveno gretą Vyskupo kambarių tuose pat namuose.

Čia begyveną lenkų karininkai naktinis pasikvietę įtariamo gyvenimo merginų šoka su joms, geria, skambina ant likusio fortepiono, dudelėmis pypia, dainuoja ir visaip vargina besilsianti už sienos senelį Vyskupą. Turbut tyčia tai daroma, kad įkireti Vyskupui ir tokiu būdu priversti Jis apeisti Punksą. Po Vyskupo langais kareai atlikinėja įvairius karo miklinimus, nors turi visai netoli tinkamą didelę aikštę. Vietos ties Vyskupo kambariais yra kuolabiausiai kareivių užterštos. Ir karininkai ir kareiviai, girdėti tuolat prikašioja: “Poco tutaj biskur siedzi? po co księża?” (Kam čia Vyskupas esąs? Kam kunigai?)

Kareiviuose tyčia žadinama nepykanta prie vietos kunigus visokiais prasimanymais. Saky-sim, pasakojama kareiviams ir net užspausdintais lapeliais platinama, buk vietinis Dekanas išsitaręs ir mokinęs, kad lenko užmušimas laimėsiąs 100 dienų at-laidu. Bet ir lenkų kareiviai tokiu būdu kvirkinama religijiniu žvilgsniu. Pav., jų didžiama neatiduoda pagarbos Sv. Sankramentui, vykstant kunigui pas ligonį, susirinkę gi bažnyčioje gieda savo kariškas dainas, pav. “Rota” Konopickienės.

Lietuvos Misijos
Informacijų Skyrius.
257 W. 71st St.,
New York, N. Y.

statė. Jis iškelio gelžkelius, iškasė anglį, rudą ir kitus mineralus, ir išstatė įvairias dirbtuves, kuriuose šiandien atlieka didžiausią dalį sunkiausių darbų.

Seniaus amerikoniškai užgindavo šiuos faktus, bet dabar jau juos pripažįsta, nes aiškiai permato, kad neapsimoka slėpti teisybę. Štai straipsnyje tilpusiame, New York Times, gegužio 2 d., 1920 m. po antgalvių "Our Immigration Dilemma" randa labai svarbios informacijos. "Jei ateivys Suv. Valst. yra satyrastas", rašo N. Y. Times, tai jis gal iš mus juokėsi, nes šis klausimas nėra kas mažiau ar daugiau, kaip dilemna, kurią priuosė mūsų militarizmas ir industrializmas, Ateivys žino, kad kaip mes nekrypsim, kai kurie iš mūsų turėsime nukentėti. Ir mūsų satyrastas gali dar skaniau juokties žinodamas, kad jis pats yra ti dilemna. Mes negalime jų prisiimti arba atstumti, kaip išdirbėjai, mes pageidaujame tvirtumo jo rankų, bet kaip apsaugotojai mūsų įstaigų, mes bijom jo politiškių idėjų. Mes turime našulius jo pečiams, bet nepasitikim mintims jo galvoje. Geidžiame jį deportuoti kaip žalią revoliucijos medžiagą, ir tuom pat kart mes norime, kad jis čion pasilikty ir dar pakviestų savus brolius atlikimui sunkiausių darbų mūsų išdirbystėse. Mes nenorime išleisti tuos, kuriuos mes vadiname "Europos Nuograibos", bet sutinkame trukumus darbininkų, o tarnaičių visiškai negalime gauti. Mes geidžiame apsaugoti mūsų respubliką, bet nenorime mokėti po 80 centų už valandą gatvių valytojams. Mes esame draskomi tarpe dviejų nesugyvenančių pageidavimų, tarpe kurių stovi ateivys. Ir ar jis neturi teisę šypsotis?"

Šis straipsnis išreiškė amerikonišką didžiulą opinią. Ateivys yra labai pageidaujamas Amerikoje, bet kam? Jis yra pageidaujamas, kaip kokis jautis pernešimui sunkių našų ir išstatymui šios šalies, bet jam nežadam jokio žmoniško atlyginimo arba dėkingumo. Amerikos sunys pamiršo, kad jų protėviai yra ateiviai, kad Amerikoje yra vien tik raudon-odžiai tikri jos savininkai. Pagal jų pačių darodumus ateivys yra reikalingas vien tik vieton pigios, žemos rūšies mėsinos.

Po tulų išvadžiojimų, kodėl ateivys yra reikalingas, paduoda įdomias statistikas skaitlines imtas iš Suv. Valst. Imigracijos Komisijos pranešimų 1908 metų. Tais metais visi svarbūs darbai buvo atliekami sekančių žmonių:

Iš čion gimusių tėvų 25%
Iš ateivių gimusių 17%
Iš užsieniuose gim. 58%".
Jei mes priruokusime iš ateivių gimusių prie ateivių, tai 75% visų sunkesnių darbų 1908 m. buvo atlik-

ta ateivių. Bet lai buna tik 58 %, tai užtenka darodyti, kad virš pusė darbų buvo ir yra atliekama ateivių. Jie maž daug yra padalinę sekančiai:

Rušys	Nuošimtis ateivių
Ukės padargų	60
Avalų ir batų	27
Tabako ir cigarų	33
Drabužių	72
Minkštos anglies kasyklose	62
Vario kasyklose	65
Bovelnos audinyčiose ir tt.	69
Rakandų	59
Stiklo liejyklose	39
Geležie ir plieno liejyk.	58
Rudos kasyklose	53
Garbarnėse	67
Aliejaus spaustuvėse	67
Silkų dažyklose	75
Silkų išdirbime	34
Skerdyklose ir valgių sankrovose	61
Cukraus	85
Vilnų audinyčiose ir t. t.	62
Elektros prietaisų	45
Šautuvų	40
Plieno ir mašinų liejykl.	55

Visų svarbių darbų atliekama per ateivius yra 58%. Dabartiniu laiku yra apskaitliuojama, truksta apie 4,000,000 darbininkų ir kad dar apie 1,500,000 grįžs Europon, kurie su savim išves 3 milijonus doliarių, ir kurių tik apie 1/3 sugrįž į Ameriką. Tokiu budu čion bus dar didesnis trukumas darbininkų. Bet greitoje ateityje, gal čion nebus tiek daug vietų tiems darbininkams, nes dalykai gali visai kitaip persikeisti.

Šiandien kokis mažas dalykas gali viso pasaulio stovį pakreipti blogon arba geron pusėn. Bet nevienu sritis žmogaus gyvenimo nelošia tokią svarbią rolę, kaip ekonominė ir industrialinė, nes ant jos, iš didelės dalies rėmėsi beveik visos žmonijos likimas. Kadangi Amerika yra labai išplėtojus savo industriją, todėl čion tos permainos gali būti labiau pajaučiamos.

Tie ateiviai, kurie mano pasilikti Amerikoje, tarpe kurių randasi daug lietuvių, turėtų aiškiai įsivaizdinti savo likimą ir tada nuspręsti, kur jiems bus geresnė ateitis — čion ar namie tarpe savų žmonių? Peržvelgus abelną dalykų stovį, tuo pasirodo nekuri apsirėškimai, kurie jau iš dalies lošia svarbią rolę, o toliaus gali dar svarbesnę lošti. Trukumas piniginio kursio lygsvaros mums, kaip daliai ateivių, gali lemti gerovę arba nelaimę. Tie, kurie čion pasilieka, lai atkreipia savo domą štai į ką: Jei Europos piniginis kursas bus tokis žemas, kaip kad dabar yra, tad neatizvelgiant ant to, kad Europoje visko truksta, jie sustabdys visus inportavimus amerikoniškų išdirbimų, patys panaudos moderniskas prietaisais ir taps industrialijai neprigulmingi nuo Amerikos. Kadangi Amerikoje visados yra periviršis industrialijų produktų, kurie randa rinkas užsie-

niuose, tad išmokus užsienių gyventojams padirbti tuos produktus, Amerikos dirbtuvės uždarys duris, o čion rasis bedarbės. Tad vieton, kad susilaukti čion gerų laikų, dar gali būti, labai arti-moje ateityje, didelis krizis.

Tokis trukumas darbų, priespauda ateivių, apskunkinimas imigracijos mums, kaip lietuviams — daliai ateivių — gali išeiti ant gerovės, nes mūsų amatnininkai, vaizbininkai, patyrę darbininkai ir net pasiturinti lietuviai grįžty Lietuvon. Šie žmonės Lietuvoje įsteigtų dirbtuves, darbus, progas ir sulaikytų mums nepageidaujamą iševystę iš Lietuvos. Lietuvai pakilus industrialijai, ji įgyty galimybės įsteigti, gerus kelius, gelžkelius, mokslaines, knygynus, ir visas visuomenei reikalingas įstaigas... Bet sustojus Amerikos eksportams jos pinigai nupultų, o Europos šiek tiek pakiltų ir prieitų prie to, kad Amerikos produktai vėl rastųsi Europos rinkose. Todel Europiečiai toje pertraukoje turėtų išauklėti savo industriją ant tokios paskalės, kad sutikus Amerikos konkurenciją. Mes, kaip lietuvi, turėtume importuoti žalią medžiagą iš Rusijos, o eksportuoti išdirbtus produktus į visas šalis, o ypatingai atgal į Rusiją. Taip elgdamiesi mes Lietuvoje rastume daug didesnę ateitį negu kur kitur.

Jei Amerikoje dar nėra krizio, tai vien tik delto, kad Europa nesuspėjo susitvarkyti savų išdirbysčių ir neturi užtektinai patyrusių darbininkų. Todel ji yra priversta pirkti Amerikos išdirbinius, neatsizvelgiant ant to, kad jai prisėina mokėti nepaprastai augštos kainos, pasekmė jos žemo piniginio kursio. Bet čion juos sutinka industrialinė dilemna, nes ko Amerika daugiau eksportuos, o iš užsienio neimportuos, tuo jos kursas kilš dar augščiau, o užsienių žemiau ir galų galė prieis prie to, kad Europa negalės toliaus iš čion pirkti. Tik vienai šis bus galima išvengti, tai normalis sutvarkymas Europos ir lygsvarinis mainikavimas žalios medžiagos ir išdirbinių.

Ateiviai, o ypač lietuvi, geriausias likimas yra grįžti į tėvynę, nes ten jo laukia didelės progos, ten jis nesutiks jokių dilemmų ir išauklėtos prieš jį neapykantos. Grįžtant tėvynėn jis jai padėtų sutvarkyti savo ekonominį gyvenimą, o pats rastų, kad jį jo broliai apskaitliuotų ne kaip kokį "naštų jautį", bet kaip žmogų geidžiantį gyventi, pilnoje to žodžio prasmėje: "Gyvenimas yra tuom, kuom mes jį padarome", tad grįžkime ir jį padarykimė laimingu, o tada Lietuvos ateivys "nevalgys" Amerikos ir neskriaus Lietuvos.

P. J. Žuris.

ATYDA CHICAGOS LIETUVIAMS!

Su visokiais ALTS. Partijos reikalais arba norinti užsirašyti "Sandarą" arba duoti apskelbimą į "Sandarą", visais reikalais galite kreiptis prie mūsų įgaliotinio gerb. A. L. Luko arba Lukausko, 3315 So. Halsted Str. (Bridgeport) vakarais, asmeniškai arba laišku.

"Sandaros" Administr.

GERB. M. PETRAUSKO

Visi vėliausi muzikališki veikalai, dabar yra gaunami "Sandaros" knygyne.

- Lietuviškos Dainos, II. sasiuvinis. Miršriems balsams (kvartetams, arba chorams). Telpa 7 laudies dainos. Kaina ..... \$3.00.
  - Lietuviškos Dainos, III. sasiuvinis. Mišriems balsams (kvartetams arba chorams). Antra laida. Telpa 6 įvairios dainos. Kaina 25c.
  - Lietuviškos Dainos, V. sasiuvinis. Dviems balsams. Čia telpa viso 34 dainos (skiriamos mokykloms). Kaina ..... 50c.
  - Girių Karalius. Vieno veiksmo fantastiška opera. Lietuvių ir Anglų kalbose. 78 pusl. .... \$3.00.
  - Eglė — "Zalių Karalienė". Zalcio ir Gulbė — dievaičio duetas. Lietuvių ir Anglų kalbose. Kaina ..... 75c.
  - Birutė — "Dievaičiai dievuliai", Birutės aria, sopranui. Lietuvių ir Anglų kalbose. Kaina .... 30c.
  - Aras. Kvartetas: Sopranui, Altui, Tenorui ir Bassui. .... 35c.
  - Kanklės. Iš 1918-1919 metų kompletas (12 numerų). Kaina \$2.00.
  - Kanklės. Dvylika leidinių, trečių — 1919 metų. Kaina .... \$1.50.
  - Kregždėlė. Žodžiai V. Kapso. Duetas Lietuvių ir Anglų kalbose. Kaina ..... 30c.
  - Vestuvės. — "Papuskie Vėjali". Jaunosios Aria, Sopranui arba Mezo - Sopranui. Lietuvių ir Anglų kalbose. Kaina ..... 35c.
  - Mažas Muzikos žodynelis. Tankiausiai vartojamų žodžių paaiškinimai Anglų ir Lietuvių kalbose. 32 pusl. Kaina ..... 25c.
- Užsisakant knygas, kartu reikia ir pinigų prisiųsti sekančiu adresu: "SANDARA", 366 Broadway, S. Boston 27, Mass.

KAMBARIAI del išrandavojimo, su visais patogumais, del jaunų vyrų arba vedusiems žmonėms. Kaina nuo 2 iki 4 dol. savaitėje.

MRS. M. WADEL,

361 W. Fourth St., So. Boston.

MUZIKOS MYLĖTOJAMS.

Nauji ir gražūs muzik. veikalai gaidos su žodžiais del piano:

- "Pas darželį trys mergelės" duetas. Kaina ..... 50c.
- "Esu ant šio Svieto" solo. 50c.
- "Lietuva brangi" solo ..... 50c.
- "Kas nuramys man širdelę" duetas. Kaina ..... 50c.

Užsisakant šiuos veikalus, kartu reikia siųsti ir pinigų per Money Orderį arba registruotam laiške, (stampų nesiųskite). Išleidėjo vardu:

J. A. ZEMAITIS,

315 So. West St., Shenandoah, Pa.

Pinigų Siuntimo Agentura

Siunčiu pinigų į Lietuvą pagal žemiausią dienos kursą su pilną gvarancija. Taipgi siunčiu lenkų pinigų į lenkų užimtą Lietuvą ir visą Lenkiją.

Suteikių rodas grįžtantiems į Lietuvą, parupinu pasportus, laivakortes ir kaip parsikviesti gimines iš Lietuvos. Adresas:

P. MIKOLAINIS,

53 Hudson Ave.,

Brooklyn, New York.

MAGDE. "Ak, kaip man niekti galvą? Išbandžiau visokius magojimus, trinkimus, mušlavimus — ir viskas tas nieko nepagalbėjo man tu bjaurių pleškans... Nėn pida net darosi!"

MARE. "Na, tai kam tau best be-reikalingi? Žiūrėk, kokie mocho plaukai gražūs, švelni, ir žygi, o, tai todi, kad ai vartoji RUFFLES!"

Kas tai yra RUFFLES? Ar tai gyduolė? Ne! Ar kepiantis vanduo? Ne! RUFFLES yra tai paprasčiausias plaukų ir odos sustiprintojis, kuris prigelbi gamtai suteiktą žmogui priklausanti grožį. O kas gal but gražesnis už ilgus, blizgančius, švelnius plaukus? Kas gal but smagesnis už čystą neniežinčią galvos odą?

RUFFLES

panaikina pleškanas! Su jomis nereikia kelių mėnesių galvos trynimų: dviejų ar trijų dienų bėgyje RUFFLES pradės mažinti pleškanas, o savaitės laike jų jau nei žymės neliks! Paskui tik retkarčiais suvirgint galvą bus užtektimu, kad pleškansas neatsinaujintų. Nesipirkite šių RUFFLES bonkų aptiekoje. Kaštus tik 65c, bet jus sakykite, kad jos vertos daug daugiau. Paaiskinimai pridėti prie kiekvienos bonkūtės. Jei negausite jų aptiekoje, tai atsiųskite mums 75c. pašto markėmis, ar money order šiokiu adresu: F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

ISRADĖJAS CHARLES A. MASAITIS.

P. O. Box 261, Lincoln, N. H.

Pažymiu, kad aplačiau patentą ant savo išradimo "RIFLE ATTACHMENT FOR THROWING LIQUID" už No. 1,333,268. Manau, kad su pagalba tos firmos pagėsiu parduoti.

Pavedžiaus savo išradimą del užpatentavimo žinomai firmai AMERICAN EUROPEAN PATENT CO., kuri aliko darba, kaip tiktais buvo galima geriausia, už ką ištariu savo ačiu ir

KIEKVIENAM LIETUVIUI PATARIU KREIPTIS PAS: AMERICAN EUROPEAN PATENT CO., 256 BROADWAY, NEW YORK, N. Y., reikalaujant tos naudingos knygutės "LIETUVISKAS ISRADĖJAS", kurią tai siunčia kiekvienam ant pareikalavimo DYKAI.

Su pagarba C. A. Masaitis.

Lietuviu Instaiga

BALTIC STATES FINANCE CORPORATION

(INKORPORUOTA MASS. VASTIJOJE)

CAPITAL STOCK \$100,000,00

ŠI KORPORACIJA LIKOSI SUTVERTA GERESNIAM APRUPINIMUI KELIAUJANČIŲ LIETUVON LIETUVIŲ REIKALŲ.

Parduodam Laivakortes, Siunčiam Pinigus į Lietuvą

ir į Visas Pasaulio Dalis

KURIE MANOT VAŽIUOT Į LIETUVĄ.

Pirkit laivakortes iš laiko, nes sunku gauti vietas ant laivų. Laivai išeis šioms dienoms sekančiai:

Gegužės 22 d. į Hamburgą

Liepos 3. . . į Hamburgą

Birželio 19 d. į Hamburgą

" 31 " "

Nuvažiavę į Hamburgą lengvai pasieksite Lietuvą; užsisakydami laivakortę prisiųskite \$25.00. Pasportus mes parupinsime. Visais reikalais kreipkitės pas

BALTIC STATES FINANCE CORPORATION

Corner Broadway & E Street,

South Boston, Mass.

Taip pat ir nuo Birutės draugijos. Įteikdami jie išreiškė šiais žodžiais: "Broliu! Tu važiuoji, negalėsi mums gyvu žodžiu duoti rimtus patarimus; todėl rašyk mums, ką girdėsi, ir patirsi sugrįžęs Lietuvon. Mes tau tikėsimė, nes tu niekad mus neapvilei."

Vakarėlis buvo gana įspūdingas, apart kit-ko pasižymėjo skania lietuviška vakariene, kurią moka pagaminti tik tai chigietės. Garbė joms.

Vakaro vedėjas buvo jo draugas, Antanas Stankus, kuris labiausiai apgailestavo, kad negali važiuoti kartu: dar jo aplinkybės riša jį čia tulam laikui.

Laimingos kelionės, gerb. veikiūi, Sim. Kvietkauskui!

Marė Damijonaitienė.

HART, MICHIGAN.

Lietuviui Ukininkui Didelė Nelaimė.

Subatoje, 8 gegužės, 3 valandą po pietų, nežinia iš ko užsidegė Jono Bakano kluonas, nuo to kitas kluonas, tvartas, kiaulinykas, vištynkas ir klėtis, kurioje buvo daug grūdų šėklai. Sudegė daug šieno, daug bulvių, 2 didelės kiaulės, vežimai ir visi padariniai ir mašinerijos, kurių turėjo daug susipirkęs abdirbimui 95 akrų žemės. Pats gaspadorius arė toli laukuose. Pakol parbėgo, tai jau negalėjo prieiti arti triobų ir negalėjo nieko išgelbėti.

Daugybė kaimynų subėgę gelbėjo tik gričią. Bakanai atvažiavo iš N. Dakota, pirkosi labai gražius namus — dabar viskas pavirto į pelenus. Žmonės esą labai padorus, augina gražią šeimynėlę. Lietuviai labai apgailestauja atsitikimą. Budinkai buvo įtraukti į ugniavą, o mašinos nebuvo įtrauktos.

Hart Michigano Ukininkai.

ŠOKIKĖ LIETUVAITĖ.

Lawrence, Mass., anglų laikraščiuose jau kelintą sykį tenka patėmyti — aprašymus apie talentuotą šokikę lietuvaitę — panelę J. Kindaravičiūtę.

Kelios savaitės atgalios man teko apsilankyti ant lietuvių parengto koncerto, ant kurio pirmu sykiu mačiau šokant ir p-lę J. Kindaravičiūtę. Turėdama lietuviškas jausmus, susipažinau su panele J. Kindaravičiute, ir man buvo svarbu buvo patirti, kaip ji pasiekė šokių mokslą.

Po kelių dienų aš aplankiau jos gimdytojus, kad plačiau patyrus apie mūs šokikę. Jos tėvai yra simpatiški žmonės. Nors dirba dirbtuvėse, bet svariai grįžę užlaiko ir kiek galėdami lavina savo kūdikius, kurių išviso yra penki.

Ponia Kindaravičiūnė, štai ką papasakojo:

"Iš pradžių laidau ją mokyti tėvo nežinioms, tėvas labai ją draudė nuo to mokslo, sakėdamas, kad pavyks, antra — yra griekas ir t. t. Kada ji pareidavo iš mokyklos, tai tankiai aš matydavau jos kojų krūvinius pirštus. Vėliau ir aš pradėjau iškalbinėti, kad neitų mokyti. Ir štai ji pradėjo dirbti kurpių dirbtuvėje. Jai pietų toli buvo eiti namo, tai mes jai duodavome 50c. del pietų, bet vėliau sužinojome, kad ji tų pinigų visų nepraleidžama už likusius ejo vakarais imti šokių lekcijas. Be to dar jauna ji pradėjo laiškais susirašinėti su M. Pikvord.

"Dabar dveji metai suėjo kaip ji mokynasi ir mės liovėmės draudę mokyti, nes, viena, kad jau ji turi 16 metų, ir, antra, jau ji uždirba daugiau, negu mes dirbtuvėje, jau nuolat eina į teatrus šokti. Bet žinote, tamsios, labai mums sunku: reikia supirkti šokių drabužiai, o paramos iš niekur negaunam. Bu-

tom rašę kelis laiškus į gimines, prašydami pagelbėti, bet tai tiek ir gavome, gelbėsim patys kiek galėsim."

Pabaigus motinai kalbėti, ji pati nusibraukė nuo vėdo savo garbinuotus, geltonus plaukus, pažiūrėjo į mums savo meilėnėmis akimis ir pratarė:

"Viskas mums būtų gerai, ką mama pasakojo, bet štai man yra keisčiausia, kad mūs lietuviai labai turi už mažą vertę dailę. Tankiai teko man pačiai išgirst įvairių nemalonių kalbų, bet tiek to. Aš manau tamstoms būtų svarbu sužinoti, ką aš manau atsiekti? Mano tikslas yra mokyti ir ant toliau ir aš tikiuosi, kad aš tą atsieksiu. Man pradžia buvo pusėtinai sunki. Tamstos žinote, kiek neišsilavinęs gali ant kojų pirštų pastovėti?... Prieg tam ir kiti aktoriški scenos "dalykai", reikia nelengvai mokyti... Žinote, kad Lawrence miesčiukas mažas ir aukštesnių šokiams mokyklų nėra, todėl, gavus liuosonų laiką reikės važinėti į Bostoną, imti šokių lekcijas. Bet ir vėl mano tėveliams bus rūpesnių, vis jiems pasididina daugias iškaščių. Tik viena lekcija man atseis Bostone — \$7.00 ir daugiau."

"Kas link lietuvių išmetinėjimo, kad aš neperdaug susidedu su lietuviškas... Tai tuomi nereikia nusiminti, aš dailės taką praskinsiu ateitin del Lietuvos jaunuomenės!"

P-lę J. Kindaravičiūtę yra netik talentuota šokikė, ji turi — skaitstuma. Štai 3 d. gegužės š. m., per unijos muzikantų balij City Hall, kur gražimo suviršum 100 įvairių tautų muzikantų ir dalyvavo 3,000 žmonių; buvo paskirta už išvaizdos gražu-mą \$25.00. Tą dovaną laimėjo panelė Juzė Kindaravičiūtė. Ant rytojaus visa buvo plačiai aprašyta anglų spaudoje, ir jos paveikslai patalpinti; bet nebuvo pamintėta, kad ji lietuvaitė

Mokykimės ir mes, lietuviai, mylėti ir gerbti savus, neduokim mūs jaunuomenei žūtį svetimos bangose. Lawrence'o lietuviai, ypač jaunimas, remkite talentuotus lietuvius ir lietuvaites.

J. Zukauskas.

Pranešimai.

ATSILIEPKITE.

Gera proga — geistina, kad lietuvių kolonijos pasinaudotų, Dr. A. L. Graičūnas, pirm. 2-ro Apskr. S.L.A.; Sekr. Am. Liet. Dak. Dr. jos ir Centro Sekr. L. G. D. — pareitame 36-tos kuopos L. A. tapo išrinktas delegatu seiman S. L. A., kuris atsibus birželio 21, 1920, Bostone, Mass.

Butų labai geistina, kad didesnės ir mažesnės lietuvių kolonijos kurios randasi pakelyje iš Chicagos Bostonan, parengtų gerb. Dr. A. L. Graičūnui prakalbų maršrutą L. G. D. ir S. L. A. i abelnai Lietuvos reikaluose.

Bereikalinga čia būtų piršti Dr. A. L. Graičūną, kaipo kalbėtoją. — Mažai Amerikoje randasi asmenų, kurie mokėtų taip aiškiai trumpais sakiniiais, nekerštaudamas, nesuindidamas žmonių vienus prieš kitus, atvaizdinti gyviausiai reikalus L. G. D. ir S. L. A.

Todėl vietų veikėjai, kurių kolonijos randasi pakelyje iš Chicagos Bostonan malonės nevilkinant stačiginais atsišaukti į Dr. A. L. Graičūną, 3310 So. Halsted St., Chicago, Ill.

SLA. 2 Apskr. Valdyba.

PRANEŠIMAS.

Cerbiameji Elizabetho lietuviai ir lietuvaitės! Seniai mes jau laukėme pribunant į Elizabe-

th'ą garbingos Lietuvos Misijos. Tačiau šiuo turime už garbę pranešti, jog mūsų lukestis ir laimė jau pildosi, nes Misija pribus Elizabeth'an nedėlioje, 23 d. gegužės (May), 1920 m. Tuo tikslu yra rengiamos prakalbos sveitainėje p. A. Lutvino, 69 So. Park St., Elizabeth, N. J. Prasi-dės 3-čią val. po pietų.

Kalbės Lietuvos Misijos nariai. Broliai ir sesutės! Mūsų motina Lietuva, atjausdama mūsų karščiausius troškimus, atsiuntė šią garbingą Misiją, idant grynų žodžiu apypasakotų Lietuvos padėti, jos sunkioje kovoje su jos priešais.

Lietuva laukia ir tikisi greitos pagalbos nuo mūsų, todėl skubime atlikti tą šventą uždavinį, išperkant kuodaugiausia Lietuvos Liuosybės Paskolos Bonų.

Lai gyvuoja laisva Lietuvos Demokratinė Respublika!

Eliz. Lietuvos Paskolos Bonų Komiteto.

Sekretorius A. P. Zailskas.

LIUSANORIAMS.

Ne švelniais žodžiais liko Lietuva prikelta iš kabo, taipgi ne žodžiais Ji bus iš griuvėsių atstatyta ir nuo okupantų išvalyta, Amerikos lietuviai tą tiesą gerai supranta. Būriai liuosonari, patrioty jau plaukia tėvynėn. Pirmieji jau Kauną pasiekė. Su ištietomis rankomis sutinka juos broliai ir sesutės. O kas likusieji dar čia, ko belaukiate, ko abejojate? Bukime vyrais, gana tupinėjimo ant vietos: bet syki nutarkime greitai ir galutinai — ar "namie" besėdį liksime, ar ant žirgo sėsimė? Ar Lietuvos Valstybės balso klausysime, ar paskalomis leidžiomės iš šalies tikėsimė? Lietuvai reikalingi ne samdininkai, kuriems pirmoje vietoje rupi algą, bet krašto piliečiai, kurie tėvynės laimėje mato ir savo laimę. Lietuvai ne liuosonorių skaitlius rupi, bet jų ypatybės. Mažas burelis darbininkų patrioty daugiau sveria už čielą pulką Tamosių netikėlių. Tokia turi but dovana savo tėvynėi. Amerikiečių garbė neleidžia, kad kokias išlaidas del šio sumanymo Lietuva neštų. Nė skatiko Lietuvos Valstybės izdas neturėtų šiam reikalui išleisti. Todėl šiam reikalui apurpinti prie L. Misijos veikia "liuosonorių fondas" iš plačios Amerikos Lietuvių visuomenės aukų. Pasirupinkime, kad tas fondas neišsektų, kolei paskutinis liuosonoris nepasieks Lietuvos. Kad Lietuva būtų turtinga, visokių "prietelių" ji turėtų galybes. Bet kas iš jų? Ap-saugokime Lietuvą nuo "prietelių", o nuo priešų ji pati ap-saugos. Lietuva gali vien savo vaikais pasitikėti, vien jų paramos telaukia. Supraskime tai: Turime dalyką ne su koku biznieriū, bet su Lietuvos respublika, kurios vargai yra mūsų var-gais, kurios eikalai ya mūsų uždavinys Nereikalaukime iš savo tėvynės per daug. Ji negali duoti daugiau, negu tiek, kiek pati turi. Ji dalyjasi lygiomis su kiekvienu. Užsiganėdinkime kad ir juoda jos duona, ji gardesnė už baltą pyragą svetimos šalies. Atsiminkime, kad tik vieną sykį ant svieto gyvename. Išskleiskime sparnus ir įpinkime į nuobodų kasdieninį gyvenimą prakilnaus pasiryžimo veiksmą Pasirodykime tikrais lietuviais, bukime savo šalies piliečiais. Dabar, ar niekad! Tai paskutinis jums mano žodis, liuosonariai.

P. Žadeikis.

L. A. Majoras ir Kar. Atst.

VAIZDELIS.

* Pabaiga nuo 2 pusi.

Mamo draugai sutiko sykiu su manim kelias dienas paviešėti pas mano Tėvą. Tėvas ir visi namiškiai priėmė mus labai maloniai ir džiaugsmingai. Saulutei besileidžiant ir be-

metant savo paskutinius spindulius ant sodne žydinčių medžių viršunių, visi susėdome ant suolo-lių po medžiu ir pradėjome kalbėti apie mūsų kelionę ir apie visus tuos nuotikius, kokius jie pergyvena toje baisioje karėje. Man ir Juozui bekalbant su mano tėvu, Alekas pradėjo gretintis prie tėvo tarnaitės, kuri buvo jauna, graži ir simpatiška mergaitė. Ir taip greitai jiedu susidraugavo, kad kaip bematant pa-ėjo kelis žingsnius už nulinkusių obelies šakų, ir apsikabinę viens kitą į glebį kaip pradės bučiuotis! Mudu su Juozu pamate, kaip pradėsime juokties!

Tik tuo tarpu kaž kas kai suriks duodamas man į pašonę: "Ar jau sukvaliojai? Kogi dabar šukauti? Emės išbudysi visus iš miego!" Aš pašokęs apsi-žvalgiau ir žiuriu, jog guliu pap-rasto savo kambario lovoje, o mano draugas Vincas ant manęs barasi užtai, kad aš per miegą garsiai juokiuos.

Tuokart supratau, jog tas viskas tai sapnas buvo.

Žvirgzdžių Kazys.

"SANDARA" I LIETUVA JAU GALIMA SIŪSTI.

Lietuvos žmonės — jūsų broliai — sesers — tėvai — nori apšviesti — žinių: jiems reikia laikraščių. Jie per ilgus penkis karės metus ne-matė žiburio šviesos, kuris juos paliksmintų, nuremtų. Jie neturi iš ko užrašyti sau laikraščio. Jie butinai nori skaitymo, žinių, kas sviete dedasi, dabar viskas liuosona. Užrašykite jiems "Sandarą" Pažangios srovės laikraštį. Kaina me-tams \$3.00, pusei metų \$1.50. Priešukit jų aiškų antraštą ir prenu-meratą, adresuojant:

"SANDARA,"

366 Broadway, S. Boston 27, Mass.

PIRKITE LIETUVOS LAISVES BONUS

Atydos, Atydos!

Pesistatykite Sau:

Jei norite Dailės Literatišką puikiai veiklą įsigyti, tai šiandien turi progą tą padaryti ir ne biskį negaišiuojant siųsk \$1.50 ir gausi dailiausia knygą, "Svetimoje Padangėje Pasaulio Verpetuose", iš kurios kiekvie-nas lietuvis, — išmoks saldi-žiai nusijuokti, gailiai nusvert-kti, padėjuoti, pasvajoti ir bu-driai nusidžiaugti...

Nes, to knyga yr' visiems: Kaip turtuoliams, taip bied- (niems;

Del jaunuolių ir senų, Del mergelių ir panų — Džiaugsmą, vergsmą, juoką ras; Skaitantys ją daug supras!...

Lig šiol, taip gražaus veika-lo amerikiečiai lietuviai netu-rėjome, todėl privalumas kož-nam ją įsigyti.

O kad lėšas išleidimui tų raštų neapsakomą, didelės, to dėlei nedaug knygų tesusdie-name, reiška pasiskubinantieji su užsakimais gausite tą veika-lą; gi, pavėlavusieji ir už di-desnius pinigus nenupirksite, nes pritruksime tuojaus ir tas nusidos teisingai...

Indomaujantieji ir permatan-ti dalyką, — nepraleiskite pro-gos!

Siųskite užsakimus tuojaus. Kreipkitės: "D. L. D." pirmn. vardu:

A. J. JOKUBAITIS,

492 East Broadway, So. Boston, Mass.

KONSERVATORIJA.

Lietuvių Muzikos Konseva-torijon gali įstot kiekvienas, kurs tik nori apspazint su gai-domis, pasimokyti dainuot, teo-rijos, muzikos, smuikos, ir ki-tų instrumentų. Už dainavimą ar kompoziciją — 10 lekcijų — 15 dol. Už smuiką, pianą ir kitus instrumentus — 10 lekcijų — 13 dol. Lekcijos papras-tai pusvalandinės; gali gaut kiekvienas vieną, dvi ar tris lek-cijas savaitėje, pagal sutarmė.

M. PETRAUSKAS

Direktorius

769 Broadway, S. Bostin, Mass.

DR. J. JONIKAITIS

Chirurgas ir Gydytojas

495 E. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

Tel. S. B. 1771.

Valandos:

Nuo 9 iki 11-tos iš ryto

Nuo 1 iki 3 po pietų

Nuo 7 iki 9 vakare.

Dr. M. V. Casper

(KASPERAVIČIUS)

— LIETUVIS DENTISTAS —

Priėmimo valandos:

nuo 9:30 iki 12 diena,

nuo 1 iki 5 po pietų, ir

nuo 6:30 iki 9 val. vakaro.

nedėdieniais nuo 1 iki 3 p. p

425 BROADWAY

So. Boston, Mass.

Tel. S. B. 27.

Lietuvių aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Euro-piškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėji-mo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir vi-sokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir ge-riausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, suėdysite pinigus ir sveikata. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarhausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT,

100 SALEM ST.

BOSTON, MASS.

LIETUVIŠKOS ATVIRUTĖS

"SANDAROS" Knygne randasi pardavimui sekančios tikrai lietuviškos atvirutės:

1. Lietuvos Ukininko Grinčia,
2. Lietuvos Ukininko Namas.
3. Lietuvos Ukin. Vaizdelis.
4. Vilniaus reginys žiurint nuo Vilijos,
5. Vilniaus Katedros Bažnyčia,
6. Petro Rimšos "Artojas",
7. Šiaulių miesto rinka,
8. Vazarinis Vilniaus Teatras,
9. Petro Rimšos "Močiutė",
10. Trakų pilies griuvėsiai,
11. Gedimino pilies griuvėsiai,
12. Gedimino kalno vaizdelis,
13. Trakų Ežeras ir pilis.
14. Sodžiaus vaizdelis "svečių belaukiant",
15. Šv. Oonos Bažnyčia Vilniuje,
16. Dr. V. Kudirka Lietuvių Rašytojas,
17. Lietuvaitės, gražus vaizdelis.

Kaina — 2 už 5 centus, 12 iš 25c. Į kitus miestus siunčiat pašta mažiau 4 nesuñčiam. Perkupėiam leidžiam gerą nuosimtį. Pasisku-binkite pakol išbaigsime. Užsisakant ir pinigus siunčiant, adresuokitė:

"SANDARA" BOOK DEPT.

366 W. BROADWAY,

SO. BOSTON, MASS.

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Galima susikalbėti ir lietuviškai

Ofisio valandos:

Rytais iki 9 val.

Po pietų 1 iki 3

Vakarais 6 iki 9.

536 Broadway, So. Boston.

Bell Phone Dickinson 3995 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.

Ofisio Valandos:

Nuo 9 rito iki 5 po pietu

Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P.M.

Nedėliomis iki 4 po pietu.

GREITA PAGELBA

Silpnybės, paeinančios nuo persidirbimo, pailsimo, sparnu ir räumeau sustingimo, skausmu strėnosose, yra greitai pašalinamos, vartojant

PAIN-EXPELLERI

"Drauga Reikale"

Šeimynos, kurios kartą dažinojo juo veikiančią įiegą, daugias be jo neapsieina. Yra tik vienas Pain-Expelleris ir del jusu apsaugojimo, jis yra paženklintas musu vaizbaženklū

ANCHOR (Ikaras)

Jeigu ant pokelio nėra vaizbaženklū ikaro, tai jis nėra tikras ir jus tokio neimkite. Visose aptiekose po 35c. ir 70c. Taipgi galima gauti pas išdirbėjus:

F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

Vietos žinios.

Nepaprastas Koncertas.

Rodos, kad So. Bostono lietuviai nesupranta, koki jie yra laimingi muzikos žvilgsniu, kad jie gali turėti tokį koncertą, koks buvo 12 gegužės Municipal Buildingo Svetainėje. Apie puskaipis garsiosios Bostono Sinfonijos Orkestros muzikantų, vadovaujamas mūsų garsaus kompozitoriaus p. M. Petrausko, suteikė muziką, koki kitų kolonijų lietuviams nė sapne negali prisapsnuoti. Ilgas programos (detalesiai paskelbtas per laikraštį "Sandaros" numerį), pilnas klasiškos muzikos kaip svetimtaučių, taip ir lietuvių, buvo išpildytas, kaip tik toki gabus muzikantai vedami mūsų gabaus vedėjo gali išpildyti.

Svetainė buvo prisikimšus; daugelis turėjo eiti namo, nes nepriteko vietų svetainėje. Kurie buvo laimingi įeit vidun, išgirdo, apart senesniųjų, da ir naujus, pirmu kartu grajinamus p. Petrausko dalykėlius iš jo naujausių operų ir šiaip tvarinių. Tikrieji muzikos mylėtojai neatsigėrėdami klausė, nė nepasijudami, kad jau yra arti vidurnaktis, ir da vis lukėdami daugiau ir daugiau...

Koncerte dalyvavo vietiniai ir iš apilinkės dainininkai, vis p. Petrausko mokiniai: V. Putvinskaitė, P. Šarkaitė, J. Varaitis, P. Strickis, P. Steponkus, A. Bačiulis ir visos "Gabijos" choras.

Koncertas parengtas rūpesnių rubsiuvių Konferencijos komiteto, lietuviškojo skyriaus.

Garbe jiems!

ALTS. 7 kuopos mėnesinis susirinkimas atsisbu seredoje, gegužės 19 d., 8 v. v., kuopos kambaryje, 409 W. Briadway, tad visus narius meldžiame butinai atsilankyti, nes turime daug naujų ir svarbių reikalų aptarimui. Taipgi kviečiame ir naujų prisirašyti.

Kuopos Valdyba.

"Kanklės" 1920 m. greit apleis spaudą, jau antra korektura užbaigta ir paduota galutinam atspaudinimui. Atspaudintų 1920 m. kaina du dol.

FARIZĖJAI.

"Darbininkas" N. 54 reikalauja prisipiręs, kad tautininkai - katalikai pasisakytų, už kiek bonų pardavė ir sako: "tyli, kaip kešenė pagautas už rankos". Bet klausimas, už kiek bonų pardavė ex-katalikai 9-toj gegužės po bažnytiniam kelnoriuje, (sklepe) sulaukė Misijos nario p. Vileišio ir kiek aukų surinkta?

Tyli, kai muilo prarijė! Tautininkai-katalikai toj pačioj dienoj pardavė bonų arti 2,500 dol. ir aukų surinkta 159 dol. Pasirodykit jus!

Na, ir gudragalviai tie Vienybės katalikai! Štai ką jie sumanė padaryti:

Misijos narys p. Vileišis bus su prakalba pobažnytiniam sklepe, tai čia, sako, mes uždirsim. Sumanė šiokią - tokią pramogą, teatrėlį - ir įžanga 75c. Žmonės atėję prie sklepo durų riejias, sako: atėjome ant prakalbu, o ne ant teatro ir daugumas grįžo atgal. Tokiu būdu atstatė daug žmonių nuo pirkimo bonų. Štai jus ir pagelba Lietuvai! Jiems dangiurupėjo savo kišenių pagelbė, o ne

Lietuvos bonų parduot. Ar gali alkanas alkaną papenėt, jeigu jam pačiam pravartu vakartys? Taip ir su tais bonais pas "D-ko" redakciją bus. Ką jie rupinsis Lietuvos paskolos bonus parduot, kad jie turi savo bonų užtektinai pardavimui. Jie pliki, kaip tilvikai: užpiko namą be pinigų ant svetimų kišenių ir įtaisė bonų nuo 25 d. iki 50 dol. Gi neesant pinigų ant laiko, gali namo netekti. Tiek jiems rupi Lietuvos Bonai, už kiek jie jų pardavė nedėlios vakare, kad jie gėdijos ir laikraštį patalpinti. Jie su savo bonais, užkinto kelių Lietuvos Paskolos Bonams. Užsipuldinėt ant kitų, tai jie labai moka; jie vis šaukia, kitiems garbė neteisingai po slaptivardžiais rašdami plėšia, kad ant jų tautininkai - katalikai užspuldinėja ir buk neteisingai "Darbe", N. 25 parašyta, kad Katal. Vienybės turi šitą Lietuvos valdžią už laisvamanišką.

Vieną sykį štai kaip buvo: "D-ko" bendradarbis, Domininkas Antanavičius man užreikšė šitaip: "Užsirašiau ant 50 dol. bono; daviau 5 dol., daugiau neduosiu". "Del ko?" paklausiau: "Delto, kad ta Misija laisvamaniška." Aatsakiau jam ant to: "Tai ko tau, jog tie pinigai nueis į centralj komitetą ir nesipjaus ar kataliko, ar tautininko." Jis man sako toliaus: "Jie sakė, jog surinks 5 milijonus, tik palauk, katalikai neduos! Kam valdžia atsiuntė Misiją laisvamanišką? Tegul šitą ima atgal, kitą atsiunčia."

Tasai pats D. Antanavičius kludė NLD. K-tui rinkimą aukų Lietuvos dienai "Tag Day". Geistina, kad Lietuvos Misija p. Vileišis ištyrų ar D. Antanavičius yra pirkęs boną, ar ne? Jeigu nepirko ir kludė rinkimą aukų laike "Tag Day", tai yra priešas Lietuvos ir skriaudikas našlaičių.

Toliaus N. L. D. K-tas turi priešų 15 agitatorius atsižymėjusius, kaip tai: Kneizj, Česnuli, Petrauską, Špoką, ir Glineckj, kurie atkabinėjo draugijų komitetus, kad neitų rinkti aukų našlaičiams. Tuomi daug padarė nuostolių našlaičiams.

Vėliaus surasime, kurie ėjo prie valdžios ardyti lietuvių dienos ir paduosime jų antrašus Lietuvoje, kur bus atminčiai istorijos knygoje įrašyti.

Reikia atminti, kad šiuose sunkiuose laikuose buvo mūsų priešai: bolševikai - komunistai ir farizėjai-katalikai. Bolševikai - komunistai, neėjo rinkti, bet-gi darbą musų neklubė; o farizėjai - katalikai bėgiojo prie valdžios komiteto net tris sykius, kad sudardyti lietuvių išgautą dieną, sakydami: "mes žinome, kur nueiti, mes galime sulaukyti ir t. t."

Aciu musų rėmėjams, ištikimų draugijų nariams, katalikams, taipgi tautininkams - katalikams ir socialliaudininkams, kurie išvien dirbo tautos labui.

Aukautojų vardai ir pavardės 9 gegužės per prakalbas Misijos nario p. J. Vileišio.

Dienos uždarbių aukautojų vardai:	
Antanas Alielionis	\$5
A. Hermanavičius	5
V. Račkauskas	5
V. Bankauskas	5
A. Zarkauskas	5
J. Pranaitis	5
P. Laučka	5
K. Zibikas	5
T. Bartkus	5
O. Valeckiuotė	5
A. Rutkauskas	10
J. Gailius	25
Viso labo dienos uždarbio \$85.	

Aukautojų vardai po 1 dol.:

P. Dumskis	\$1
P. Davgveckis	1
E. Marcinkevičienė	1
A. Latvinskas	1
K. Grigas	1
S. Maneikis	1
J. Genevijus	1
J. Gedraitis	1
A. Morkunas	1
J. Lazauskas	1
A. Grubinskas	1
J. Pakonis	1
V. Baliulis	1
R. Gaiganiš	1
S. Želvis	1
S. Luinis	1
A. Šlikas	1
S. Leikas	1
P. Liurkevičius	1
J. Baltušis	1
F. Kalvelis	1
S. Klovas	1
M. Molonis	1
Turila	1
J. Karpaličius	1
J. Grigaliunas	1
J. Dunskas	1
P. Malejomis	1
D. Lipskas	1
J. Marčiulaitis	1
J. Šilakas	1
J. Sokas	1
K. Vestfelda	1
P. Vedleje	1
J. Vadeika	1
J. Šnutavičius	1

M. Žilinskienė	1
A. Aukštikalnis	1
K. Rauliuvenas	1
M. Ravonis	1
O. Zulonski	1
J. Račkauskas	1
Zukauskas	1
J. Uždavinys	1

Viso labo \$44.

Aukautojų po 2 dol.:	
J. Sasnauskas	\$2
R. Karpavičius	2
J. Marmakas	2
M. Karpauskas	2
K. Aukštikalnis	2
P. Stany	2
P. Lukšas	2
K. Jančiauskas	2
J. Pužėla	2
Jankauskas	2
A. Vainorius	2
B. Rimkus	2
V. Juzukonis	2
S. Naudžiunas	2
A. Maželkis	2

Viso labo \$30.

Viso labo dienos uždarbių	\$85
Viso labo po 1 dol.	44
Viso labo po 2 dol.	30

Išviso \$159

Patėmyta: Vienų kolektorių buvo 2 sykiu užrašyta.

Sekantiame "Sandaros" numeryje bus patalpinta, kiek surinkta, ir išsiųsta per Misiją į Lietuvą.

N. L. D. K-to Sekret. J. Varaitis.

ŽUVUSIAM UŽ LIETUVOS LAISVĘ.

Gegužės 1 dieną, š. m. Washingtono ant garsiųjų Arlingtono kapinių tapo palaidotas žuvęs Lietuvoje vyresnysis leitenantas Samuelis Harris. Tas Amerikos pilietis, paeinąs iš vienos garsingos šeimos (jo pirmtakuno vardu yra ir miestas Harrisburg) buvo įstojęs karininkas į Lietuvos kariuomenę. Įstojo jon ir tarnavo ne dėlei kokio pelno, bet norėdamas ginti mažųjų tautų nepriklausomybę. Jis ir faktinai buvo tokiu.

Kuomet Kaune vasario 23 dieną š. m. sukurstytas iš svetur sukilo maža aviacijos dalis ir buvo pavojus, jog šie sukilėliai gali sunaikinti turtingus Aleksoto sandėlius, Samuelis Harris pasisiulė patsai stoti pagelbon, kad tą valstybę turta apgynus, tą turta, kursai buvo taip svarbus musų kariuomenei.

Nuvyko Aleksotan už Nemuno pas pačius sukilėlius, kad patirtų, koksai jų upas, ko jie nori ir kaip juos nuo to darbo sulaukius ir su gautomis žiniomis mėgino jau grįžti, bet sukilėliai pajutė, kad jis juos gali išduoti, paleido jį 15 šuvių ir ant rytojaus Samuelis Harris pasimirė nuo gautųjų žaidų. Tiesa pasimirė ne karės lauke, bet atlikdamas užduotį luosu noru ir daug pavojingesnė ir svarbesnė, negu koki išpuola ir karės lauke. Sandėliai liko išgelbėti ir patsai sukilėlių maištas lengvai užgniauztas, bet Samuelio Harris, šio geriausiojo amerikiečių karininkų, netekome.

Jo kunas tapo atvežtas Washingtono ir palaidotas Arlingtone, kur išsiai daug garbingų vyrų, žuvusių už laisvę. Šiose laidotuose dalyvavo ne tik jo motina, brolis, taip-pat Amerikos karininkas, sesuo ir kiti gimiai, bet ir Lietuvos Misijos nariai Pov. Žadeikis, Jonas Žilius ir J. Vileišis; Lietuvos Atstovybės darbuotojai M. Vinikas, M. Šlikas, R. DeWolfas, E. Feleckiuotė ir L. Šaltieniuotė ir gražus lietuvių Baltimorečių burelis, kurie specialiai ant pakasynų buvo atvykę. Ant duobės kranto šiam už Lietuvos laisvę kovotojui kun. J. Žilius pasakė gražią vardan Lietuvos Respublikos ir Lietuvos Atstovybės prakalbėlę. Kareivių buris atidavė paskutinę pagarbą, o vienas duodorus patirubijo dar paskutinį kartą ant jau .dėto į duobę karsto ir visos pasakytos ceremonijos tapo užbaigtos. Liko supiltas mažas unelis, ant kurio tapo sudėti dar iš Lietuvos atvežti vainikai, keletas vainikų nuo giminių ir draugų ir vienas gražių kvietkų

dabar sudėtis nuo Lietuvos valstybės. Šio gražaus kapelio ant Arlingtono kapynių neturėtų užmiršti Lietuviai Amerikiečiai ir rasit butų geriausia tuoj pastatyti kokią nors atmintinę granito plytą, kurį liudytų, jog čion išsiai karininkas, kursai savo gyvybę yra padėjęs už Lietuvos gerovę. Aukos šiam reikalui priimamos yra Lietuvos Atstovybės Washingtono, o reikia tikėtis kad ir lietuvoje Aelsoto kalnai paminės kuomet nors Samuel Harris.

Lietuvos Atstovybė Amerikoje.

LIETUVIŲ DARBININKŲ DRAUGIJOMS AMERIKOJE.

GERBIAMIEJI!

Mes Waterburio streikuojanti ir dalinai badaujanti darbininkai šaukiame jus broliškos pagelbos.

Antroj pusėj Balandžio mėnesio, 15.000 Waterburio darbininkų, nepakeldami gyvenimo sunkenybių išstojo streikan reikalaudami pakėlimo algų, pagerinimo darbo sąlygų. Į streiką išėjo daugiausia Bresos darbininkai kurių darbas sunkus ir pavojingas sveikatai.

Kada dabar visas pragyvenimas brangus ir kad prieš streiką darbininkai uždirbo palyginimai nedideles algas tai po kelių sanvaičių streiko, atsirado gero kas skaičius darbininkų šeimynų reikalaujančių pašelpos.

Kada musų municipalė valdžia palaiko darbdavių pusę — prieš mažiausios progos ir be jokios kaltės darbininkus areštuoja ir nuteise (o tokių atsitikimų jau keletas buvo) — tad mums jus reikia ginti.

Nors kas kart, prieš musų streikininkų prisideda vis nauji ir nauji pulkai darbininkų, bet toli dar ne visi Waterburio darbininkai streikuoja, tad mums prisieina dar dirbančius organizuoti ir vesti jų tarpe agitaciją už streiką.

Šitokią padėjimą matydama New England Worker's Ass. — Unijos Liet. skyrius išrinko ir įgaliojo Komitetą rinkimui aukų del šelpimo badaujančių streikių šeimynų. Šitam reikalui gerą pradžią padarė Waterburio geresnieji biznieriiai paaukavo po kelias dešimtis doralijų. Bet, to toli gražu ne užtenka, nes kas kart vis daugiau atsiranda šeimynų reikalaujančių pašelpos. Dar daugiau, darbdaviai yra gerai susiorganizavę ir per savo spaudą kasdien melais klaidina ir diskredituoja streikiarius ir sako, kad nepasiduose, gi jų pusėj palaiko valdžia, policija ir visa vietinė spauda. Tečiaus, nepaisant visų tų kliučių, keblumų, mes pasitikėdami savo pasiryžimais, energija ir darbininkų broliška pagelba esame pasiryžę streiką laimėti nepaisant kaip jis bus ilgas ir sunkus.

Broliai, draugai, darbininkai! Mažoniai prašome apsarstyti šitą musų atsišaukimą ir:

- a) Paskirti kiek išgalite iš jusų kasos — išdo,
- b) Parinkite aukų iš jusų susirinkusių draugų ir
- c) Išrinkite aukų rinkėjus, kurie panaudotų kiekvieną progą aukų rinkimui.

Money Order' ar bankų čekius išrašykite ant išdiininko:

Pranas Liubinskas, 21 Green Str., Waterbury, Conn. ir prisiuskite raštinkunui:

Jugis Kasiulis, 48 Poplar Str., Waterbury, Conn.

Aukų rinkimo Komitetas: M. Skučas, K. Vaičiunas, Y. Vabalas.

Aukos bus skelbiamos spaudoje. Streiką veda naujai susitvėrusi Unija — New England Worker's Association.

Iždininkas po \$1000 dol. kaucijos.

Galima gauti "SANDAROS" KNYGYNĖ naują gražią knygą:

"Lietuvos Kariuomenė"

Parašė Karininkas Ladislovas Natkevičius, artilerijos vyresnysis Leitenantas.

Telpa pilnas aprašymas tverimosi Lietuvos kariuomenės, Lietuvos kariuomenės forma, virš 60 gražių, įvairių fotografijų, porą žemlapių ir keletas kariškių dainų su gaidomis.

Šita pirma tos rušies knyga lietuvių kalboje, turi rasti kožno jaunuolio skaitoma ir gerbiama. Kaina popieros viršais — \$2.00. Ta pati gražiais audimo viršais \$3.00, Gaunama:

"SANDAROS" KNYGYNĖ,

366 Broadway, So. Boston 27, Mass.

PAJIESKAU Jono Manelio, gyvenusio prieš karė Sheboygan, Wis. Andriaus Manelio, gyvenusio Gilberton, Pa. Dabar nežinau kur yra, aš trumpu laiku išvažiuoju į Lietuvą. prašau atsišaukti greitai, turiu svarbių reikalų.

Leon Skritulskas, 26 Broad St., New Britain, Conn.

PARDAVIMUI 10 NAMŲ.

Ant pardavimo So. Bostone 10 stubų, antlengvų išmokėjimų, \$500. įmokėjęs perki stubą. Viena stuba už \$2,000. 8 kambariai, rendos neša \$324. į metus. Kreipkitės pas H. Beblin, 105 C St., nuo 9 iki 12-tos pietų ir nuo 3 iki 5 v. po pietų.

PARDAVIMUI UKĖ.

Parsiduoda 35 akierių Ukė, Scottville's priemiestyje. 33 akeriai dirbamos žemės, 2 akerei miško. Žemė visą gera, juodžemis; visi nauji būdininkai, 2 metai kaip statyti: Stuba, barne ir kiti. Mažas sodnas, prie kelių eglaitės, šaltinio vanduo.

Parduosiu, kaip kas norės, su gyvuliais, mašinomis, užsėtais laukais ir grūdais, arba be gyvulių, atiduosiu daug pigiau, kaip yra verta. priimsiu mainais mieste lotą arba stubą. Kam butų mažai 35 akierių, galima šale prisipirkti daugiau, šiaurės pusėj yra 42 akr., vakarų pusėje 40 akrų. Nepraileiskite progos, nes retai pasitaiko tokia pfga.

Del platesnių žinių rašykite adresu: JOSEPH GERIBA, Scottville, Mich.

VALIO VISI !

Pikninka!

Rengia Milžinišką Pikniką ALT. Sand. Conn. vals. Apskr. "Decoration" dienoje, arba

Gegužio-May 31 d., 1920

LINDEN PARK

Liet. Darže tarp Naugatuck ir Union City, Conn.

Prasidės 12 v. diena ir trauksis iki vėlybos nakties.

Bus tai nepaprastas, prakilnus sandariečių spēkomis surengtas piknikas. O Conn. valstijos sandariečiai, kad ką rengia, tai ne ant juoko. Todel kviečiami iš visos apilinkės lietuviai ir lietuvis atsilankyti, susipažinti, ir kartu draugiškai visi pasilinksminfi gražiu pavasario oru, gera muzika kiekvieną paskatins gražiai pasišokti su savo milyma ypa-ta.

Visus kviečia, ALTS. CONN. APSKR.

PRAKALBOS IR TEATRAS!

Rengia A.L.T. Sandaros 7 kuopa.

Ketv., Gegužio 20 d., 1920

Lietuviu Salej,

E ir Silver Str., So. Boston, Mass.

Pradžia 7:30 val. vakare.

Kalbės Antanas Ivaškevičius.

Bus aiškinama kodėl katalikų vienybės vadai neprisidėjo prie "TAG DAY".

Taipgi bus suloštas veikalas "Susiprato" dviejų veiksmų Tragi-Komedija.

Ateikite visi, Inžanga dykai.

Kviečia, KOMITETAS.

METINIS BALIUS

Rengia So. Boston'o Gedemino Ukėsų D-tė

Subatoje, Gegužio-May 29 d., 1920,

LIETUVIŲ SALĖJ,

E ir Silver Str., So. Boston.

Balius prasidės 7-ta val. vak. ir trauksis iki 12 nakties.

GERBIAMI LIETUVIAI IR LIETUVAITĖS!

Kaip iš Bostono, So. Bostono, Cambridge'iaus ir kitų apilinkės miestelių, malonėkite atsilankyti kuoskaitlingiausiai ant musų balius. Balius iš visų atžvilgių bus gražus. Grieš Shugaro Latvų Orkestra. Bus užkandžių ir gėrimų ir mes užtikrinam, kad visi atsilankę galės smagiai praleisti laiką.

Sirdingai kviečia Visus KOMITETAS.